лютий-березень 2011
February-March 2011

ПРОМІНЬ
Promin

Союз Українок Канади

ПРОМІНЬ
РІК LI ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ Ч.2
видає
СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Виходить раз у місяць
Головний Редактор - Орися Сушко
Редактор - Оксана Сушко
Редакційна Колегія
Зеня Юзик
Соня Бейзик
Галя Липка
Референтки Променя
Галя Щерблюк
Ольга Лугвиненко
Річна передплата в Канаді - $25.00
Передплата до інших країн -US$30.00
Одне число - $3.00 (Включає 'GST')
Редакція застерігає собі право скорочувати та поправляти надіслані матеріяли

PROMIN
Box 57268
Jackson Station
Hamilton, Ontario, Canada
L8P 4X1
e-mail -*promin50@yahoo.ca*

PROMIN
published monthly by
UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA
VOL. LI FEBRUARY-MARCH No.2

Editor-in-Chief - Orysia Sushko
Telephone 289-337-4516
Editor - Oksana Sushko
Editorial Committee:
Zennia Yuzik
Sonja Bejzyk
Halia Lypka
Promin Conveners -
Helen Scherbluk
Olha Lugvynenko
Administrator - Oksana Sushko
Telephone **289-337-4516**
Subscription in Canada - $25.00
Other Countries - US $30.00
Single copy - $3.00
(GST is included)
The editors reserve the right to edit submitted materials
Publication Mail Registration No. 09580
International Standard Serial number
ISSN 038021-40
Agreement No. 40011733

Формат - Оксана Сушко
Layout - Oksana Sushko

ЗМІСТ
Contents

1 Леся Українка .... Lesia Ukrainka
9 Тарас Шевченко .... Taras Shevchenko
9 Жіночі Постаті .... Women of Influence
10 Духовість .... Spirituality
14 Із Світу .... Around the World
9 Вісті з Централі .... News from the National Office
18 Нашим Найменшим .... For Our Children
20 Громадська Хроніка .... Community Events
28 Квіти Незабутнім .... In Memoriam

We acknowledge the financial support of the Government of Canada through the Canada Periodical Fund for our publishing activities
Canada

PLEASE NOTE
NEW CONTACT INFO FOR PROMIN
tel: 289-337-4516 e-mail: promin50@yahoo.ca

На обкладинці:
Гравюра В. Кирилюка
"Будинок де народилась Леся Українка"

Союзу Українок Канади
Ukrainian Women's Association of Canada
National Office
Box 102, Cudworth, SK S0K 1B0
Phone - 306 256 7013

E-mail - pz.yuz@sasktel.net

Редакційна...Editorial

Слава Ісусу Христу!

Кожна нація має своїх пробуників, які своїм сильним характером справедливости, запальним словом, хистом провідництва або незламною ідеєю пробуджували народ і стали джерелом збереження її національної свідомості.

В цьому числі журналу звертаємо увагу на цю тему, а зокрема на діяльність і великий вклад в цій дільянці - збереження нації.

Віддаємо честь і пошану українським жіночим героїням, які стояли на сторожі віри, родини, традицій і держави від початків існування нашого народу. Вони своєю творчою працею і відданістю збагатили національну скарбницю нашого народу. Їх могутнє слово і героїчні діла дали нам дороговказ гідний наслідування.

Знаємо з історії нашого і інших поневолених народів, що боротися за правду не є і ніколи не було легкою справою. Потрібно було постійно працювати, щоб визволити рідний народ від тенет рабства й приниження. Вони не ходили второваними стежками, вони йшли трудним і тернистим, але благородним шляхом. В них була міцна, незламна сильна віра, що доказує Леся Українка в листі до своєї подруги Ольги Кобилянської ось такими словами:

"Хто має силу ходити по гострім камінню, той завжди перейде по ньому до чогось високого, до вищого, ніж звичайно можна дійти рівними та гладеньками стежками".

Поступаймо за прикладом Лесі Українки та всіх інших борців за правду. Хай їхні діла стануть для всіх нас прикладом і заохотою дальше нести цю іскру, яку запалили ці перші героїні-борці. В кожній нашій ділянці наслідуймо їх міцний і незламний приклад.

We wonder how differently our lives might have been shaped in the absence of our female role models, past and present. Lesia Ukrainka, precious to the Ukrainian people, set a precedent of fearless expression of the oppression within which she lived. Her focus was not the suffering, but the freedom of progressive thought, for which she strove so adamantly throughout her life. Her voice resonates still in the hearts and minds of Ukrainians around the world. The impact of her literary and poetic masterpieces will continue to inspire and educate us and future generations through the ages.

Також вшановуємо пам'ять генії, пророка Тараса Григоровича Шевченка, який був один із тих велетнів духа, що шукаючи правди і справедливости був покривджений і змушений сильно терпіти.

В своїй творчості поет виявляє характер народу, його заповітні думки, його найпалкіші прагнення, славне, хоч гірке, його минуле, і боротьбу за прекрасне майбутнє.

Всю свою геніальну творчу силу він зосередив на одній ідеї - ідеї національного й соціального визволення свого народу, ідея "сім'ї великої, сім'ї вольної нової" Тарас Шевченко був оборонцем всіх покривджених, убогих і нещасних.

Шевченко був і вчителем і дорадником для народу в найтяжчих моментах бурхливої історії нашої батьківщини і його слово стало ідеалом до якого прямуємо ще сьогодні.

Народ Шевченка не забуває і ніколи не забуде. Це підреслив П. Куліш в своїй промові над труною поета.

"Наш єси, поете, а ми народ твій
І духом твоїм дихатимемо во віки і віки".

Taras Hryhorovych Shevchenko, poet laureate, was born on March 9, 1814 and passed away on February 26, 1861. Therefore this year Ukrainian communities throughout the world are commemorating 150 years since his death. His literary heritage is regarded to be the foundation of modern Ukrainian literature and, to a large extent, the modern Ukrainian language. Shevchenko also left many masterpieces as a painter and an illustrator. His poetry reflected the difficulties of the Ukrainian nation, their struggles for freedom, as well as their hope for a peaceful existence for future generations.

The last verse of his "Testament" reads as follows:

"Oh bury me, then rise ye up
And break your heavy chains
And water with the tyrants' blood
The freedom you have gained.
And in the great new family,
The family of the free,
With softly spoken, kindly word
Remember also me."

Translation by John Weir Toronto 1961

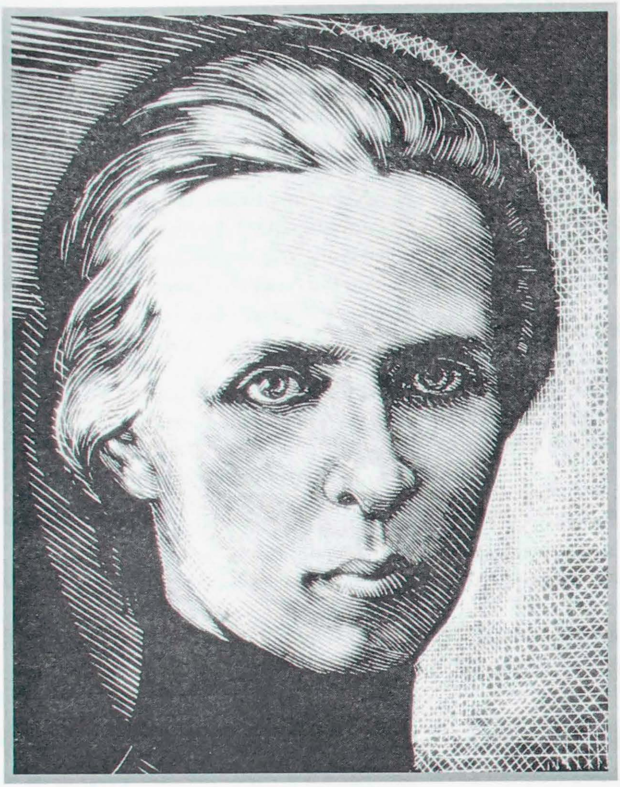

Фрагменти зі спогадів про Лесю Українку

Оксана Стешенко
(портрет Лесі Українки роботи художника Василя Чебаника)

Я прожила життя, що тісно спліталось з життям багатьох робітників мистецтва і громадських діячів. Між нами променем сяє чистий образ близької мені людини - Лесі Українки.

Я не маю на меті заналізувати її творчість, це робили й роблять інші, я хочу лише згадати Лесю, як любимого товариша і надзвичайну людину.

Вперше я побачила Лесю на початку 80-тих років. Лесі (яка була другою дитиною в родині Косачів, першим був її брат Михайло) пощастило мати надзвичайних батьків.

Мати Лесі Українки - Ольга Петрівна Косач - була родом з незаможньої родини м. Гадяча. У Драгоманових познайомилась Ольга Петрівна хз молодим П. А. Косачем і скоро стала його дружиною. Моя мати пригадувала, що молоді Косачі вінчалися в селі Пирогове (8 верст від Києва).

Ольга Петрівна з молодих літ працювала в ділянці української культури, і тому на Волині - на місці служби свого чоловіка - в Звягелі - (Новоград-Волинський) одразу ж взялась збирати узори українських вишивок, опісля видала їх альбомом.

Батько Лесин - Петро Антонович Косач - був дуже лагідною й симпатичною людиною. Не було випадку (звичайно в межах можливості), щоб Петро Антонович відмовив у чомусь своїм дітям, особливо найкращій своїй дитині - коханій Лесі.

Уже не пам'ятаю, коли саме я вперше побачила Лесю. Мабуть це було на Шевченківькому святі, улаштованому для дітей, здається, у родині Цвітковських.

На цьому святі і Леся, і її брат Михайло щось деклямували. Обоє вони були вдягнені в українські вбрання. Та вишивана сорочка, корсетка і чумерка були довго у Лесі й Михайла щоденним вбранням.

Як зараз бачу на тому вечері Лесю в плахті й запасці. І коли до мене підійшла та незнайома дівчинка Леся, і взяла за руку, я відразу відчула, що вона якась особлива -

таким яскравим світлом сяяли її променисті очі, таким теплом дихала вся її тендітна постать.

Але в дитинстві ми з Лесею бачилися рідко і тому товаришували мало. Сталося так тому, що Леся рідко з'явилася на київському обрії, виховувалась дома, а не в гімназії, як я; до того ж Леся була старша за мене на три роки.

Навчання Лесі й Михайла майже все провадилось українською мовою. Леся гімназії так і не відвідувала, а брат вступив до гімназії в 5-ту клясу і скінчив її з срібною медалею. Леся вчилася за широко розробленою програмою, вчителів добирали дбайливо, і тому вона одержала значно ґрунтовнішу освіту, ніж ту, що давала тоді жіноча гімназія.

Згадуючи про своє дитинство, Леся розповідала нам, що вона пам'ятає себе радісною, веселою дитиною, яка любила бігати, жартувати. Але такою вона була недовго - до перших вибухів хвороби.

Леся і брат її товаришували з перших років і залишились товаришами на все життя. Завжди вони були вкупі, завжди клопоталися одно про одного. Мені вони нагадували двох маленьких пташок нерозлучних. Михайло, як старший, - згадувала Леся - заправляв всіма їхніми іграми. В дитинстві вони любили гратись в Робінзона, причому Леся виконувала ролю П'ятниці, захоплювалася історією Греції, Риму й середньовіччя - отже темами їхніх іргашок були історичні події: то епізоди з троянських війн, то з лицарських походів.

* * *

Приблизно до 1892-93 року я майже не бачила Лесю або бачила дуже рідко, випадково. Брат Лесин, Михайло, жив тоді у Києві, бо був уже студентом, з ним ми бачилися часто і товаришували щиро. Це був дуже гарний юнак, врода якого нагадувала жіночу: русявий, з променистими сірими очима, рум'яний. Привітна усмішка не сходила з його уст. Товариші в нас тоді були спільні: М. Коцюбинський, коли приїздив до Києва, теж був нашим частим гостем.

Вже в ці роки наш приятелювання з Лесею, З якою нас поєднувала спільність, загально-творчих і літературних інтересів набирало все більшої уваги і більшої приязні.

Але незабаром знову на деякий час порвався у мене зв'язок з Лесею. Мого чоловіка Ів. Стешенка, з яким відразу після ув'язнення ми побралися і мене вислали на три роки з Києва.

Коли ми повернулися з заслання, то перші 4-5 років нового століття Леся жила зимові місяці в Києві. Тоді ми, Стешенки, жили на Благовіщенській вулиці і за кілька будинків від нас жили поруч Старицькі, Лисенки та Косачі. Не було майже дня, щоб ми не бачились.

У Косачів часто збиралась молодь: старші - товариші Лесі, і зовсім молоді твоариші молодших сестер. Леся й там була центром уваги, незважаючи на те, що її здоров'я дедалі занепадало. Леся тоді пережила особисте тяжке горе: її приятель помер від сухот у неї на руках в м. Мінську. Ця приязнь була однією з світлих сторінок Лесиного життя, але доля не судила тривалого щастя.
На квартирі М. В. Лисенка відбувалися так звані літературні вечорі, на яких читалось твори українських письменників. Коли між нами бувала Леся, то вона завжди притягала до себе увагу й займала центральне місце.

Не лише на "літературних вечорах", а і в нашому інтимному колі ми часто зачитували свої твори. Найбільший успіх, звичайно, мали Лесині твори. У Лесі був слабий голос, тому вона не могла читати у великому гуртку, аоле в нашій інтимній громаді вона читала непогано, щиро, без жодних афектацій. Коли ж Леся бувала у нас, то завжди розповідала нам багато цікавого із закордонного життя, ділилася з нами своїми літературними плянами. До того ж Леся була музикальною людиною, вона збирала волинські пісні (народні пісні інших народів теж дуже цікавили), і наспівувала нам різних народних пісень, що їх чула в Німеччині або Італії.

Яскраво остав в пам'яті 1893 рік . . . Цю зиму Леся прожила в Києві, і ми з нею часто бачились. Лесині батьки жили з малими дітьми на Волині, але Лесиній сестрі Лізі треба була готуватись до старших гімназіяльних кляс і тому Леся з Лілеєю залишилась у Києві.

Пригадую їх затишне приміщення на розі Стрілецької і Велико-Підвальної вулиць: дві кімнати, повні сонця, з привітними господарками і з неменше привітною служницею.

Леся саме в той час студіювала англійську мову. Вона була надзвичайно здібна до вивчення іноземних мов. Тоді Леся вже володіла німецькою і французькою

мовами, непогано знали латинську та грецьку. Між іншим вона робила підрядковий переклад Гомера для матері, коли бралася перекладати його.

У тому ж 1883 році відбувалися і перші постави дитячих опер М. Лисенка; "Коза-Дереза" та "Зима і весна". Я пригадую ті опери, бо в їх поставі допомагала й Леся. Ставили оперу "Зима й весна" дитячими силами молодих Лисенків. Леся часто приходила на репетиції, а на виставі помагала одягати й підбадьорювати "артистів".

Взагалі Леся любила дітей, любила їм розповідати казки, співати народніх пісень, показувати наївні народні гри.

Ми, молодь, а звичайно і Леся, любили бувати у М. В. Лисенка. Дуже гостинний господар, чудовий музикант, найприхильніший приятель молоді. Леся дуже любила слухати чудову гру Миколи Віталевича і сама, незважаючи на оперовану руку, грала непогано на роялі. Найкраще вона виконувала ролі Шопена.

Леся сама любила імпровізувати і її імпровізації завжди були сумні і ніжні. Я дуже любила її слухати, але грала Леся лише в інтимному оточенні.

Леся була озброєна ще однією галуззю мистецтва - вона гарно малювала. Я часто бачила, як Леся вимальовувала різні взірці народної творчости. На Великдень завжди розписувала писанки, здебільшого квітами, які вона надзвичайно любила. Її писанки були ніжні, тендітні, без яскравих фарб. Іноді малювала вона на яєчках і ніжні арабески свого власного витвору. У мене дуже довго переховувалась писанка, яку Леся подарувала моїй дочці. На ній були намальовані ніжні лілеї - прообраз самого автора. Про це я якось сказала і самій Лесі.

- Лесю, а ви на писанці написали свій автопортрет!

- Ну, Оксано, це вже занадто великий мені комплімент, - засміялась у відповідь Леся, - яка вже з мене лілея, хіба що так само швидко зів'яну. . .

Жарт викликав тяжкий настрій.

У 1894-1896 роках молоді письменники з захватом взялись до перекладів з чужих мов. Леся з М. Славлінським заходилась перекладати твори Гайне.

Влітку 1896 року я поїхала гостювати до Косачів на село. Тут я ще більше впевнилася, яка прекрасна душа була в Лесі. Село Колодяжне на Волині відіграло величезну ролю в житті і творчости Лесі Українки. Воно овіяло молоду поетесу мелодією своїх лісів, річок та лугів. Леся дуже любила його, любила селян, приятелювала з ними, допомагала їм.

Садиба родин Косачів мала старосвітський вигляд: велике, вкрите зеленою травою дворище, посеред нього одноповерховий дім на 6 кімнат, а позад нього простягся аж до лісу великий сад. У ньому майже не було доріжок, а були лише стежки під старими липами, дубами, ясенами, був такий привабливий в літню спеку холодок, а серед них ясними плямами вирізувались галявини з молодими овочевими деревами. Щоб Лесі не заважив гамір, такий неминучий у великій родині, батько збудував для неї біля старого будинку невеличкий будинок. Це був надзвичайно привітний, повний сонця буиночок на три кімнаті: рожева, біла, блакитна. Тут жила Леся, тут вона працювала.

Недалеко від с. Колодяжного було с. Любитів, в якому був ставок і куди ми часто їздили купатися. І от тут я вперше побачила, як чудово плаває Леся. Звичайно всі їхали туди в шарабані, а я з кимсь з хлопців - верхи на конях. Від швидкої їзди у мене падав на шию капелюх, а довге волосся розпадалося по плечах.

- Ну, Оксано, ви виглядаєте на справжню Валькірію, - жартувала Леся.

Так у цьому ставку ми купалися і плавали. Леся, жартуючи, порівнювала себе з Байроном.

- От Байрон, кажуть, з хворою ногою переплив цілу протоку морську, ну, а я - цей ставок. Хіба ж це не однаково? - сміялась вона, коли я хвалила її плавання.

Немало уваги приділяла Леся і "Привидам" Ібсена. Треба сказати, спадковість хвороб Лесю дуже цікавила, і вона часто розмовляла на цю тему. Пригадую також, що тоді Леся захоплювалася ще й твором Гавптмана "Золотий дзвін", причому говорила, що Гавптман мало дав своїй п'єсі фольклорного забарвлення.

Продовження на ст. 36

Ukraine's Great Poetess: *Lesya Ukrainka*

Lesya Ukrainka - Egypt, 1912

by Lesya Hryhoryiva
(excerpted from www.wumag.kiev.ua)

There are a great many scholarly and popular works written and published about Lesya Ukrainka, her life and her literary legacy. There are many documents that one can find to learn first-hand facts about our epic Ukrainian poetess. There are many photographs that captured her image and images of those who mattered in her life. There are her memoirs, allowing us a glimpse into her private life. Her poetry and prose can tell us something about Lesya Ukrainka's place in world literature. But even given this wealth of material, can we truly tell what kind of person was she in reality? Can her literary creations, such as *Mavka*, for example, in which we can glimpse the light of pure feeling through the thin haze of half-forgotten legends of the land she lived in, be a better guide to the poetess than all the documentary, photographic and factual evidence? Do we not, each one of us, draw our own conclusions based on our own views, emotional makeup, and ethics? Thus, for some, she is a rebel; for others — simply a gifted poetess; for still others — a powerful personality. And many, I'm sure, see her as a crystal image of pure and tender emotions.

Lesya Ukrainka is a penname of Larysa Kosach. Her mother was a Ukrainian writer, Olena Pchilka, and her father, Petro Kosach. *"Out of the six children in our family, it was Lesya who resembled our father most, both in beauty and character. From what Mother told me, and from Father's photographs, taken when he was young, it was clear that Lesya's facial features, eyes, the colour of the hair were inherited from our Father, as well as the height, bearing and slenderness. Their temper and character were also were similar – both were very gentle and endlessly kind — but both could boil over if their feelings were wounded. At the same time they showed much patience, perseverance and reserve, both possessed very strong will power. There was one more, particularly precious feature that Father and Lesya shared — they respected other people's dignity, no matter who it was, a little child or a grown-up, and behaved in such a way so as not to offend or infringe upon that dignity,"* wrote Lesya's sister Olha Kosach-Kryvynyuk in her memoirs.

Lesya Ukrainka was born on February 13 in the town of Novhorod-Volynsky in the land of Volyn, Ukraine. Her parents did not send their children to school, preferring to educate them at home. Lesya's mother was afraid that attending school which was thoroughly Russified, would be detrimental to her children culturally. She wanted to raise them speaking Ukrainian, appreciating Ukrainian culture and their Ukrainian roots, and being oriented toward creative work.

Lesya learned to read when she was four years old. Among the authors whose books she enjoyed reading in her later childhood were Pavlo

Chubynsky (a Ukrainian writer who retold folk stories), Taras Shevchenko (his Kobzar collection of poems in particular), Jules Verne, and Daniel Defoe. The games she played were based on the books she read — she engaged her brother Mykhailo in acting out episodes from the life of Jeanne D'Arc, from the adventures of Robinson Crusoe, from Homer's Iliad and Odyssey. Among the friends of Lesya's family were remarkable cultural figures — the prominent cultural and public figure and historian Mykhailo Drahomanov (Lesya's maternal uncle), the writer Mykhailo Starytsky, and the composer Mykola Lysenko. It was Lysenko who spotted Lesya's musical talent. She easily picked folk songs, wrote them down, learned them, and sang them. The family staged plays at home and Lesya was actress, director and scenographer, all rolled into one.

Lesya wanted to learn, experience and understand as much as she could. She, for example, wanted to experience how it felt to be all alone in the forest at night — and once she did steal from the house at night and went to the forest, fearing and hoping at the same time she'd meet *Mavka* or *Rusalka* (*Mavka* is a forest nymph and *Rusalka* is a water nymph of Ukrainian folklore). The Lutsk Castle fed her imagination and was a place where she played her games of damsels, wicked magicians and knights in white armour. Such an active involvement in the imaginary world and in folklore could not fail to kindle her own creativity — at the age of nine she began writing poetry. Some of these early poems are extant and they show maturity, both of feeling and expression, surprising for a person so young:

"Neither happy destiny nor perfect freedom / Are awaiting me along the road / Through this miserable and fabulous kingdom, / Only hope, like a pensive, ugly toad."

Visits to fairs, attending religious feasts and weddings were a great joy to Lesya. In the winter of 1881, on *Vodokhreshcha* (the Christian Orthodox feast of Epiphany and Baptism of Christ, usually celebrated at a river or a lake) she went to the river to watch this colourful celebration. But she got her feet wet soon after she arrived. The temperature was frigid, and the cold seeped into her body through her wet and freezing feet. The consequences were tragic — she developed the tuberculosis of bones which until her death, 32 years later, was a source of constant pain and ill health. She went through several operations but they gave only a temporary respite. One of her hands was crippled with tuberculosis and her ambition to become a musician remained but a shattered dream. "*I think I would make a much better musician than a poet but, alas, nature has played a bad trick on me,*" she wrote in a letter. Lesya's illness prevented her from getting a formal education, but thanks to her mother and her uncle, Mykhailo Drahomanov, she was raised a highly and widely educated person. She was fluent in a dozen languages, and was well versed in Ukrainian and world literature, history and philosophy.

When Lesya was 13 years old, her mother began to encourage her to publish some of her poems. They invented a penname for her — Ukrainka (literally: a Ukrainian woman), and sent several of Lesya's poems to the *Zorya* (Dawn) literary magazine which was published in Lviv. Two of her poems were accepted for publication.

The choice of the penname was, no doubt, not accidental. Lesya wanted to emphasize her Ukrainian roots, her Ukrainian leanings, her "Ukrainianness." It was the time when following the order of the tsarist minister of internal affairs Valuyev, no books, except for fiction, were allowed to be published in Ukrainian; no plays in Ukrainian were allowed to be staged; no books in Ukrainian were allowed to be brought from abroad. And Lesya rebelled, in her own way, against this massive onslaught on the Ukrainian language and culture.

The first two published poems became an auspicious start. She kept writing and publishing poetry and essays and her talent was spotted by such major figures in the Ukrainian literature and culture of that time as Ivan Franko, Mykhailo Drahomanov and Mykhailo Pavlyk. They urged her to go on writing and perfecting her creative skills. "*When I read those soft and enfeebled or cold and mealy-mouthed works written by Ukrainian male authors and compare them to the highly spirited, courageous and at the same time so sincere writings of Lesya Ukrainka, I can't help thinking that this frail girl of ill health is probably the only 'man' in Ukrainian literature!*" wrote Ivan Franko.

"Who told you that I'm weak,
That I succumb to fate?
My voice is strong when I speak,
My thoughts and songs vibrate."

Lesya's rise to the heights of creative writing was steady and unstoppable. In her poetry one finds two recurring words "*kryla*" and "*pisnya*" (wings and song) — she must have had a subconscious desire to soar on imaginary wings like a song, freeing herself from the fetters of her frail, ailing body. But her poetry, no matter where she was, either under the hot sun of Egypt, or under the grey, rainy clouds of Germany, or on the Greek coast of the Mediterranean, was always permeated with soft and wistful melodies of her native land.

Because of her crippling illness, she had to seek treatment, moving from place to place, in warmer climes. In

1897, when in Yalta in the Crimea, she met and befriended Serhiy Merzhynsky, a writer, who suffered from the tuberculosis of the lungs. Meeting this pale, emaciated man gave the poetess a new sense of life and inspired an upsurge in creative writing.

"*Your letters, my pallid, withered flower, always smell of wilted roses — the faint smell as light as the memory of a faded dream. Nothing affects my heart as strongly as this smell does, it touches my heart lightly and gently, reminding me forcefully and undeniably of something that my heart is prophesying, something that I can't believe in, something I cannot make myself believe in...*" wrote Lesya in a poem in prose.

In 1901, when she learned that Merzhynsky's condition had worsened, she, despite her own health problems, went to Minsk where Merzhynsky lived then, to be at his side, hoping that her optimism would rekindle his lust for life. But despite of all her optimistic energy Merzhynsky died, with Lesya by his side to his very last breath. She was thrown into such a deep dolour that it would have probably ended her life, had not her creative impulse come to her rescue — she wrote a lyrical drama in verse, *Oderzhymaya* (Possessed) during one night. "*I admit that I wrote it during one night, a night which either could kill me or give strength to live. I survived the terrible loss by creating a drama out of it,*" wrote Lesya later. In the years 1898–1900 she wrote a series of lyrical poems devoted to Merzhynsky but they were published only after her death and reading them today, so many years later, I cannot help being deeply moved by the intensity of her loving feeling.

In 1903, when Lesya was having a treatment in the Caucauses, she was delivered another heavy blow — her brother Mykhailo, professor of the Kharkiv University, suddenly died. "*I hope there is something of Mykhailo in my eyes as there are strings tuned to him in my heart... Like him I can't sacrifice anything for anybody — except myself, my life...*" Lesya wrote in a letter to her mother.

Dolefulness and sorrow permeate Lesya's later poetry, but even during her most woeful moments, she never gave up on her motto, *Contra spem spero!* (Hope against all the odds). She believed that misfortunes only made her inured to even greater ones, and that her poetry was the best remedy against the anguish in her heart.

Her last ten years were spent mostly abroad — the Caucauses, Crimea, Italy and Egypt, with only occasional visits to Ukraine, but the state of her health remained as precarious as it was for many years.

In 1907 she married Klyment Kvitka, a music critic and folklorist whom she had known for a long time and who frequently helped her. He took care of everyday chores, and escorted his wife in her travels to the places where she underwent treatment. Folk songs were a common interest that bound them spiritually. It seemed that Lesya was on her way to feeling more or less settled in life, but her illness, her nostalgia, her vague anxiety never gave her serenity and peace of heart. The memories of her childhood, of her parents' house, of the land of Volyn, became ever more poignant and disturbing. "*I recalled our forests and felt such a strong and painful nostalgic twinge. I recalled your stories about Mavka which you told when we were in Zhaborytsi and took a walk in the forest — most of the trees there were quite young but they grew very close to each other and it was a dense forest... I recalled as once I went to the forest all alone at night, in the moonlight, hoping I'd meet Mavka there... Do you remember that on another occasion, when we were in Kolodyazhne, visiting with Uncle Lev, I had a dream about Mavka and told you about it? I think I should have written something about Mavka long ago, but somehow it never got written and I can't understand why. Mavka, her image has enchanted me...*" wrote Lesya in a letter to her mother.

Finally, Lesya became sufficiently inspired to write what she wanted to and wrote a drama in verse, Lisova pisnya (The Forest Song) in eleven days. It turned out to be arguably her best work, a reflection of her very soul, lit by the star of her heart. The language is rich, flowing and elegant, the images are powerful and vivid, the emotions and images portrayed are profound and intense. Later, describing her work at the drama in verse, she said that she "*could not sleep at night and could not eat anything during the day. I wrote very fast, I could not help writing, I gave myself completely to what I was doing. But after I finished writing, I fell ill and was ill for quite a long time. I ran a high fever and was very weak.*"

The image of *Mavka* was created by Lesya as she tapped the rich emotional resources of her heart. *Mavka*'s sincere, overwhelming love turns the world around her into a fairy tale, full of mysteries and beauty. But *Mavka*'s love is tragic because the man she, a fairy-tale creature, has fallen in love with is an earthbound human being who is well-intentioned but who fails to perceive the magic of *Mavka*'s heart. But *Mavka*, understanding all of it, nevertheless gives herself totally to this love. Lesya must have put all of herself too into these words uttered by *Mavka*:

"Yes, I'm alive, I'll live forever,
What's in my heart can never die!"

Тарас

Гайдамаки

Всі твори Тараса Шевченка носять глибоке значіння згідно із їхньою темою. Можна сказати це також говорячи відносно "Гайдамаки". Цей твір є надзвичайно глибокий змістом і виявляє його, тобто Шевченка, турботу за долю України і рівночасно його бажання передати світові дійсність Українського народу. Отож шукаючи матеріали до цього числа журналу, я знайшла на інтернеті його "Гайдамаки", і рівночасно його "Передмову" із деякими поясненнями про цей твір. Уважаю, що Вам буде так само цікаво як мені було прочитиати його пояснення. А тому, що твір такий довгий неможливо передруковувати його в журналі, однак раджу Вам вглянути в Кобзар і перечитати його в повності. Ось слідує його "Передмова" Ред.

Передмова

По мові - передмова. Можна і без неї, так ось бачите що: все, що я бачив надрукованого, - тільки бачив, а прочитав дуже небагато, - всюди є передслово, а в мене нема. Якби я не друкував своїх "Гайдамаків", то воно б не треба і передмови. А коли вже пускаю в люди, то треба із чим, щоб не сміялься на обірванців, щоб не сказали: "От який!, хіба діди та батьки дурніші були, що не пускали в люди навіть граматика без передсловія". Так, так, вибачайте, треба передсловія. Так, як же його скомпоновать? Щоб знаєте, не було і кривди, щоб не було і правди, а так, як всі передисловія компонуються. Хоч убий, не вмію, треба б хвалить, так сором, а гудить не хочеться. Начнем же уже начало книги сице: весело подивиться на сліпого кобзаря, як він сидить собі з хлопцем, сліпий, під тином, і весело послухать його, як він заспіває думу про те, що давно діялось, як боролися ляхи з козаками; весело . . . а всетаки скажеш: "Слава Богу, що минуло", а надто як згадаєш, що ми одної матері діти, що всі ми слав'яне. Серце болить, а розказувать треба: нехай бачать сини і внуки, що батьки їх помилялись, нехай братаються знову з своїми ворогами. Нехай житом-пшеницею, як золотом, покрита, не розмежованою останеться навіки од моря і до моря - слав'янська земля.

Про те, що діялось на Укрїні 1768 року, розказую так, як чув од старих людей; надрукованого і критикованого нічого не читав, бо здається, нема нічого. Галайда вполовину видуманий, а смерть вільшанського титаря правдива, бо ще є люди, которі його знали. Ґонта і Залізняк, отамани того кровавого діла, може виведені в мене не так як вони були - за це не ручаюсь. Дід мій, нехай здоров буде, коли зачина розказувать що-небудь таке, що не сам бачив, а чув, то спершу скаже: "Коли старі люди брешуть, то я з ними".

ГАЙДАМАКИ

уривок

Все йде, все минає - і краю немає,
Куди ж воно ділось? Відкіля взялось?
І дурень, і мудрий нічого не знає.
Живе... умирає... Одно зацвіло,
А друге зав'яло, навіки зав'яло...
І листя пожовкле вітри рознесли.
А сонечко встане, як перше вставало,
І зорі червоні, як перше плили,
Поплинуть і потім, і ти, білолиций,
По синьому небу вийдеш погулять,
Вийдеш подивиться в жолобок, криницю
І в море безкрає, і будеш сіять,
Як над Вавілоном, над його садами,
І над тим, що буде з нашими синами;
Ти вічний без краю!... Люблю розмовлять,
Як з братом, з сестрою, розмовлять з тобою,
Співать тобі думу, що ти ж нашептав.,
Порай мені ще раз, де дітись з журбою?
Я не одинокий, я не сирота -
Єсть у мене діти, та де їх подіти?
Заховать з собою? Гріх, душа жива!
А може, їй легше буде на тім світі,
Як хто прочитає ті сльози-слови,
Що так вона щиро колись виливала,
Що так вона нишком над ними ридала.
Ні, не заховаю, бо душа жива.
Як небо блакитне - нема йому краю,
Так душі почину і краю немає.
А де вона буде? Химерні слова!
Згадай же хто-небудь її на сім світі -
Безславному тяжко сей світ покидать.
Згадайте, дівчата, - вам треба згадать!
Вона вас любила, рожевії квіти,
І про вашу долю любила співать.
Поки сонце встане, спочивайте, діти,
А я поміркую, ватажка де взять.

Сини мої, гайдамаки!
Світ широкий, воля -
Ідіть, сини погуляйте,
Пошукайте долі.
Сини мої невеликі,
Нерозумні діти,
Хто вас щиро без матері,
Привітає в світі?
Сини мої! орли мої!
Летіть в Україну -
Хоч і лихо зострінеться,
Так не на чужині.
Там найдеться душа щира,
Не дасть погибати,
А тут... а тут... Тяжко, діти!
Коли пустять в хату,
То, зострівши, насміються, -
Такі, бачте, люди:
Все письменні, друковані,
Сонце навіть гудять:
«Не відтіля, - каже, - сходить,
Та не так і світить,
Отак, - каже, - було б треба...»
Що маєш робити?
Треба слухать, може, й справді
Не так сонце сходить,
Як письмненні начитали...
Розумні, та й годі!
А що ж на вас вони скажуть?
Знаю вашу славу!
Поглузують, покепкують,
Та й кинуть під лаву.
«Нехай, - скажуть, - спочивають,
Поки батько встане,
Та розкаже по-нашому,
Про свої гетьм ани..................

Taras Shevchenko

1814 - 1861

Taras Hryhorovych Shevchenko was a Ukrainian poet, artist and humanist. His literary heritage is regarded to be the foundation of modern Ukrainian literature and, to a large extent, the modern Ukrainian language. Shevchenko also left many masterpieces as a painter and an illustrator.

Born into a serf family in the village of Moryntsi, of Kyiv Governorate of the Russian Empire (now in Cherkasy Oblast, Ukraine) Shevchenko was orphaned at the age of eleven. He was taught to read by a village precentor, and loved to draw at every opportunity. Shevchenko went with his Russian aristocrat lord, Pavel Engelhardt, to Vilna (Vilnius, 1828-31) and then to Saint Petersburg.

Engelhardt noticed Shevchenko's artistic talent and apprenticed him in Vilna to Jan Rustem, then, in Saint Petersburg, to Vasiliy Shiriaev for four years. There he met the Ukrainian artist Ivan Soshenko, who introduced him to other compatriots such as Yevhen Hrebinka and Vasyl Hryhorovych, and to the Russian painter Alexey Venetsianov. Through these men, Shevchenko also met the famous painter and professor Karl Briullov, who donated a portrait, whose proceeds were used to buy Shevchenko's freedom on May 5, 1838.

In the same year Shevchenko was accepted as a student into the Academy of Arts in the workshop of Karl Briullov. The next year he became a resident student at the Association for the Encouragement of Artists. At the annual examinations at the Imperial Academy of Arts, Shevchenko was given a Silver Medal for a landscape. In 1840 he again received the Silver Medal, this time for his first oil painting, *The Beggar Boy Giving Bread to a Dog*.

He began writing poetry while he was a serf, and in 1840, his first collection of poetry, *The Kobzar*, was published. Ivan Franko, the renowned Ukrainian poet in the generation after Shevchenko, had this to say of the compilation: "[*The Kobzar*] immediately revealed, as it were, a new world of poetry. It burst forth like a spring of clear, cold water, and sparkled with a clarity, breadth and elegance of artistic expression not previously known in Ukrainian writing."

In 1841, the epic poem, *Haidamaky*, was released. In September 1841, Shevchenko was awarded his third Silver Medal for *The Gypsy Fortune Teller*. Shevchenko also wrote plays. In 1842, he released a part of the tragedy, *Nykyta Hayday*, and in 1843, he completed the drama, *Nazar Stodolya*.

While residing in Saint Petersburg, Shevchenko made three trips to Ukraine, in 1843, 1845, and 1846. The difficult conditions under which his countrymen lived had a profound impact on the poet-painter. Shevchenko visited his still enserfed siblings and other relatives, met with prominent Ukrainian writers and intellectuals such as Yevhen Hrebinka, Panteleimon Kulish, and Mykhaylo Maksymovych, and was befriended by the princely Repnin family, especially Varvara Repnina.

In 1844, distressed by the condition of Ukraine in the Russian Empire, Shevchenko decided to capture some of his homeland's historical ruins and cultural monuments in an album of etchings, which he called Picturesque Ukraine.

On March 22, 1845, the Council of the Academy of Arts granted Shevchenko the title of an artist. He again travelled to Ukraine where he met the historian, Nikolay Kostomarov and other members of the Brotherhood of Saints Cyril and Methodius, a Pan-Slavist political society dedicated to the political liberalization of the Empire and transforming it into a federation-like polity of Slavic nations. Upon the society's suppression by the authorities, Shevchenko was arrested along with other members on April 5, 1847. Although he probably was not an official member of the Brotherhood, during the search his poem, *The Dream* ("*Son*" in Ukrainian), was found. This poem criticized imperial rule, personally attacked Emperor Nicholas I and his wife Alexandra Feodorovna, and therefore was considered extremely inflammatory, and of all the members of the dismantled society Shevchenko was punished most severely. Shevchenko was sent to prison in Saint Petersburg. He was exiled as a private with the Russian military Orenburg garrison at Orsk, near Orenburg, near the Ural Mountains. Tsar Nicholas I, confirming his sentence, added to it, "Under the strictest surveillance, without a right to write or paint."

With the exception of some short periods of his exile, the enforcement of the Tsar's ban on his creative work

was lax. The poet produced several drawings and sketches as well as writings while serving and traveling on assignment in the Ural regions and areas on modern Kazakhstan.
But it was not until 1857 that Shevchenko finally returned from exile after receiving a pardon, though he was not permitted to return to St. Petersburg, but was ordered to Nizhniy Novgorod.

In May 1859, Shevchenko received permission to move to his native Ukraine. He intended to buy a plot of land not far from the village of Pekariv and settle in Ukraine. In July, he was arrested on a charge of blasphemy, but was released and ordered to return to St. Petersburg.

Taras Shevchenko spent the last years of his life working on new poetry, paintings, and engravings, as well as editing his older works. But after his difficult years in exile his final illness proved too much. Shevchenko died in Saint Petersburg on March 10, 1861, the day after his 47th birthday.

He was first buried at the Smolensk Cemetery in Saint Petersburg. However, fulfilling Shevchenko's wish, expressed in his poem *Testament* ("*Zapovit*" in Ukrainian), to be buried in Ukraine, his friends arranged to transfer his remains by train to Moscow and then by horse-drawn wagon to his native land.
Shevchenko's remains were buried on May 8 on Chernecha Hill (Monk's Hill; now Taras Hill) by the Dnieper River near Kaniv. A tall mound was erected over his grave, now a memorial part of the Kaniv Museum-Preserve.

Dogged by terrible misfortune in love and life, the poet died seven days before the Emancipation of Serfs was announced. His works and life are revered by Ukrainians and his impact on Ukrainian literature remains immense.

Проект спорудження пам'ятника Тарасові Шевченку в Оттаві - на фінішній прямій

21 лютого ц.р. в Посольстві відбулася зустріч Посла України в Канаді Ігоря Осташа з представниками Організаційного комітету по встановленню пам'ятника Тарасові Шевченку в Оттаві на чолі з його Головою Орестом Дубасом та Президентом Канадсько-української Шевченківської фундації Андрієм Гладишевським.

Під час зустрічі, І. Осташ наголосив, що відкриття в Оттаві пам'ятника Тарасові Шевченку цього року має стати однією із центральних подій, пов'язаних із відзначенням у 2011 році 150-ї річниці від смерті Кобзаря, 120-ї річниці поселення українців в Канаді та 20-ї річниці незалежності України.

О. Дубас поінформував присутніх, що на сьогодні завдяки зусиллям Організаційного комітету, уже зібрано $190,000, але для завершення проекту ще необхідно ще зібрати $90,000. Голова комітету наголосив, що усі донори будуть визнані за пожертви і внесок у здійснення проекту та отримають від Канадсько-української Шевченковської фундації посвідки на повернення податків, а імена донорів, що пожертвують $500 і більше, будуть викарбувані на спеціальній стіні. Крім того, за $10,000 і більше донори будуть визнані якнайщедріші, а їхні імена будуть викарбувані на спеціальних лавках біля постаменту.

У свою чергу А. Галдишевський поінформував, що Канадсько-українська Шевченківська фундація готова зі свого боку підтримати проект встановлення пам'ятника Тарасові Шевченку в Оттаві та надати грант на реалізацію цього проекту.
Уцасники зустрічі погодилися, що пам'ятник Тарасу Шевченку протягом багатьох років у майбутньому служитиме пам'яткою для 1.2 млн. канадців українського походження і всі причетні до цієї справи відчуватимуть гордість від того, що, об'єднавшись, змогли зробити цей історичний проект можливим.

Посольство України в Канаді разом із Конгресом Українців Канади підтримують зілля Організаційного комітету щодо встановлення пам'ятника та заохочують усіх українців Канади бути щедрими і надати пожертви від себе, своїх родин, друзів та організацій.

Дізнатися більше про проект встановлення пам'ятника Тарасові Шевченку в Оттаві можна на веб-сайті: www.infoukes.com/tarasinottawa.

Жіночі Постаті
Women of Influence

НАЦІОНАЛЬНІ ГЕРОЇНІ УКРАЇНИ 1940-1950

Строката-Караванська Ніна

Нар. 31 січня 1925 р. в Одесі, дочка Антона та Анастасії. У 1947 р. закінчила Одеський медичний інститут, стала працювати науковим співробітником в Інституті мікробіології. В 1961 р. одружилася з відомим літератором і правозахисником Святославом Караванським. У 1969 р. органи МГБ арештували чоловіка. Ніну звільнили з роботи, і вона переїхала в Нальчик на Північному Кавказі. 6 грудня 1071 р. була заарештована, засуджена в Одесі 19 травня 1972 р. на 4 роки суворого режиму. Засуд відбувала у Володимирській тюрмі, заслання - у Тарусі, в мордовських таборах. Була змушена емігрувати в 1979 р. разом з чоловіком до міста Дентон у США. Померла 2 серпня 1998 р. у Балтиморі (США).

Яремчук Стефанія

Нар. 1928 р. в Дрогобичі в родині службовця Михайла, мати померла в 1930 р. Батька в 1940 р. арештували чекісти, і тільки по його шкіряній куртці, яку знайшли сусіди в 1941 р. в тюрмі Дрогобича серед купи одягу, стало відомо, що він був закатований. Стефанія і її брат Євген виростали сиротами, вона навчалась у школі отців Василіян, в 1941-44 рр. - в торговельній школі. В 1944 р. Стефу допитувало НКВД: як юначка ОУН перейшла в підпілля. Оточена "ястребками" в районі с. Літин, намагалась втекти, та її застрелили. Тіло прив'язали до коня і тягнули вздовж річки Тисьмениці. Де похована - невідомо. Брат Євген був у дивізії "Галичина", совєтському полоні.

Столяр Галина

Нар. 1917 р. на Тернопільщині в родині священика Теодора Столяра, але виростала у рідного дідуся о. Олексія Олексишина в с. Суховоля під Бродами. Навчалась у Тернополі, потім у Львові була членом "Пласту", згодом, від 1939 р. членом ОУН. В 1940 р. вперше арештована органами НКВД, була учасником відомого львівського "процесу 59-ти" який відбувався 17-19 січня 1941 р. Спочатку засудили до розстрілу, але "помилували" до 10 років, відправили з групою засуджених до тюрми в Бердичеві. Чудом врятувалась із розбомбленої німцями тюрми і включилась у боротьбу з німецьким окупантом. На короткий час арештована нацистами у Львові, зуміла втекти. Під чужим прізвищем виїхала до Німеччини, де мала бути зв'язковою між провідником "Легендою" в Мюнхені і Україною. Одночасно закінчила студії як лікар-стоматолог: Арештували в 1942 р. допитували гестапівські та енкаведистські слідчі, мовчала. Померла від тортур 27 грудня 1942 р. У 2000 р. одну з вулиць у м. Броди названо її іменем.

Савчин Марія - "Марічка"

Нар. 10 жовтня 1925 р. в с. Задір'я на Львівщині в селянській родині Петра та Анастасії. Закінчила академічну гімназію. З 14 років - в Юнацтві ОУН, потім в ОУН, виконувала різні завдання. З окупацією Галичини в 1944 р. перейшла в підпілля, в 1945 р. стала дружиною полковника УПА Василя Галаса - "Орлана", з яким її згодом розлучила доля. "Марічка" в підпіллі перебувала на Львівщині, Волині, Поділлі та Поліссі, в Карпатах, на Закерзонні, в Польщі. Протягом дев'яти років підпілля познайомилася з багатьма постатями визвольної боротьби ОУН-УПА. Була заарештована один раз поляками і двічі енкаведистами, яких вдалося перехитрити і з їх допомогою опинитися за кордоном. "Орлан" залишився в СРСР, вижив у совєтських репресіях, помер у Києві в 2002 р. Опинившись після складних перипетій у США. Марія описала свій життєвий шлях у романі-спогаді, який становить понад 500 сторінок 28-го тому "Літопису УПА".

Юрчинська Мирослава

"Іскра" - Нар. 1923 р. в м. Чортків на Тернопільщині в родині адвоката Остапа та Марії (з роду Бахталовських), які мали семеро дітей. Батька арештували органи НКВД, помер в Омській області. Мирослава навчалась у "Рідній Школі" і гімназії в Чорткові, закінчила гімназію сестер Василіянок у Львові. Була пластункою, членом ОУН, окружною провідницею пропаганди в 1939 р., від 1941 р. в Тернопільській обл. вела вишколи Юнацтва ОУН. Арештована у 1945 р., слідство в тюрмах Бережан і Чорткова, засуджена на 10 років таборів Колими. Звільнилась 1956 р., повернулась до Львова, працювала в медичному інституті. Померла 4 червня 1990 р., похована на Личаківському цвинтарі у Львові.

Антонович Мирослава

"Сурма" - Нар. 1913 р. в с. Бондарівка Калуського р-ну на Станіславщині в родині священика о. Володимира і Катерини з роду Бандер (Мирослава була по матері двоюрідною сестрою Степана Бандери). Закінчила в 1933 р. гімназію в Стрию, вчителювала в селах Борщівського р-ну на Тернопільщині. Членом ОУН стала в березні 1944 р., від липня 1944 р. - районна провідниця жіночої сітки Копичинського та Гусятинського р-нів. Заарештована 1945 р. як зв'язкова з куреня "Сірі Вовки" (командир Петро Хамчук - "Бистрий", діяв до 1953 р.) Була засуджена до розстрілу 23 березня 1945 р., який замінили на 20 років каторги. Відбула в Мордовії (ст. Потьма) усього 15.5 років, стала інвалідом II групи. Повернулась в Україну.

Передруковано із журналу СФУЖО "УКРАЇНКА В СВІТІ", ч 1, січень-березень 2008 р.

Матеріяли взяті з книжки "Українська жінка у визвольній боротьбі 1940-5- рр." Львів 2004 р.

Believe. No pessimist ever discovered the secrets of the stars, or sailed to an uncharted land, or opened a new heaven to the human spirit. (Helen Keller)

Spirituality

A Field of Blood

Lesya Ukrainka's dramatic poem, On a Field of Blood, is a fitting beginning to our Lenten pilgrimage. The Book of Matthew, quoted at right, provides the Biblical background:

* * * * * * * * * * * *

ON A FIELD OF BLOOD
(Dramatic poem)
by Lesya Ukrainka

A remote locale in the vicinity of Jerusalem. From under the gravelly clay, amid thorny thickets and reddish weeds which grow in the saline soil, a small field has been cleared, upon which a few contorted red-bark trees remain interspersed. A man, gaunt and haggard, but naturally stocky and strong, is digging up the field with a large hoe, frequently removing rocks from the ground, stopping from time to time to wipe the perspiration from his face.

An old man, a pilgrim, is walking past the field, along a path which diverges from the great Jerusalem road. The pilgrim breathes with difficulty and leans heavily on a staff as he walks, since the day is hot. Tied to the top of the staff, an empty calabash sways and rattles.

Hearing the clatter, the toiler glances around for an instant, but immediately resumes his work.

Matthew 27:1-10

When the morning was come, all the chief priests and elders of the people took counsel against Jesus to put him to death: And when they had bound him, they led him away, and delivered him to Pontius Pilate the governor. Then Judas, which had betrayed him, when he saw that he was condemned, repented himself, and brought again the thirty pieces of silver to the chief priests and elders, Saying, I have sinned in that I have betrayed the innocent blood. And they said, What is that to us? see you to that. And he cast down the pieces of silver in the temple, and departed, and went and hanged himself. And the chief priests took the silver pieces, and said, It is not lawful for to put them into the treasury, because it is the price of blood. And they took counsel, and bought with them the potter's field, to bury strangers in. Why that field was called, The field of blood, to this day. Then was fulfilled that which was spoken by Jeremy the prophet, saying, And they took the thirty pieces of silver, the price of him that was valued, whom they of the children of Israel did value; And gave them for the potter's field, as the Lord appointed me.

PILGRIM: (stopping near the labourer): "May the Lord bless your labour, my brother!"

(The worker is silent, relentlessly continues working, ignoring the wayfarer. The pilgrim softly to himself): "He is probably deaf."

(Louder): "My friend! I beg you earnestly, give me a drink of water! Although I have not yet walked very far, Yet already I drank all my water— it is hot, you see, and the calabash is small."

THE MAN: (points to the water jug, hidden amongst the weeds) "There, you may take some."

PILGRIM: (cravingly approaches the jug, and drinks for a long while; then, having quenched his thirst) "May the Lord prolong your life, for having rescued mine."
(again the man gives no sign that he heard these words)
"Tell me, where do you draw water here? I will go and replenish mine and yours....which way should I go for water?"

THE MAN: "That way." (points his hoe in the direction from which the pilgrim came, and again bends down to his labour)

PILGRIM: "Back.....well, you know, my son, forgive me, an old man, I am worn out from walking all these long years, my legs have become sluggish." (sits down under a tree at the edge of the field) "The distance is far for me to get home. I am from Galilee. Actually, I went on a pilgrimage to Jerusalem, I have family there ~ a sister and aunt — where I shared paska with them. And you, my son, are you from Jerusalem?"

THE MAN: "No.....(hastily). From Jerusalem! Of course! Perhaps, where do you think I'm from?"

PILGRIM: "Oh, I don't think anything. I just asked....like that... And this field.....is it yours?"

THE MAN: "Naturally, it is mine. Whose should it be?"

PILGRIM: "Oh, what a strange remark you make! Now I only asked, because I remember, that when I was on my way to Jerusalem this piece of land lay fallowand this field, it seems, was not here, though people, for the most part, had already finished plowing their fields and gardens. Just recently did you buy this land?"

THE MAN: (reluctantly) "Oh.....recently."

PILGRIM: (surveys the tract of land with a farmer's observing eye) "And how much did you pay for it?"

THE MAN: (with the same reluctance) "Not much." (with dejected derision) "You, perhaps, wish to buy it from me?"

PILGRIM: (good naturedly) "Oh, no, why would I need it? I am not one who lives in these parts. But, most likely, land is costly around Jerusalem?"

THE MAN: "Depends for whom."

PILGRIM: "Well, that is, you mean, depending on the soil."

THE MAN: (angrily) "Not depending on the soil, but for whom! That is what I said, and that is what I mean."

PILGRIM: (a little perplexed with his tone, stands up. With restraint:) "I understand. You, apparently, are poor, so it was hard for you to have raised the money to pay for the land. A rich man would probably have said: 'this land is cheap' - So, now have I understood you?"

THE MAN: (abruptly) "I do not need your understanding. You had a drink of water, you have rested. Well, then, go."

PILGRIM: (drew back somewhat offended, but then reconsidered) "No, after all is said and done, I cannot leave! Your words are harsh, but your heart is good. Truly your water has beneficial powers, It has restored my strength. I should bless you like a father would his own son." (moves toward the man, raising his arms for a blessing)

THE MAN: (hurriedly, as though with fear) "Stop, old man!"

Широку картину боротьби перших християн ми побачимо в драмі Лесі Українки п. н. "Руфін і Прісцілла". Літературна критика визнає цей твір одним з найкращих. В нім широко розроблена тема, філософічна з точки релігійного погляду - що таке християнство, яким воно себе являє в людей, а яким в дійсности воно повинно б бути. Руфін - молодий римський громадянин визначного роду, патрицій. Прісцілла його жінка, християнка; вона загорілась світлом Христової віри, але її чоловік, Руфін, поки що не прийняв християнства, хоч і не виступає проти нього ворожо. І ось на тлі подружніх взаємин - жінка християнка, чоловік ні - розіграється тяжка драма, але дуже оригінальна. Слідує уривок із цієї драми:

Хто може чернь утишити, крім Бога?
Хто цезарську сваволю подолає,
пиху преторіянську погамує,
як не Христос? Хто римський мир запевнить
по цілім світі, як не добра вість
про згоду і братерство між людьми,
і про найвищу правду в царстві Божім?
Заздалегідь, я знаю, що ти скажеш:
традиції, законність, римські цноти.
Ох, друже, та хіба ж ти сам не бачиш,
що з того всього полишились ями,
а постатів давно нема. Попробуй
укупі з нами садівничим бути!
Коли закон умер, нехай зростає,
хоч те бажання вічної заплати
та Божий страх, аби вони спинили злочини й зло.
Руфіне! одважся і ходім садок садити!
Як хочеш, я введу тебе в громаду.
Ходім!

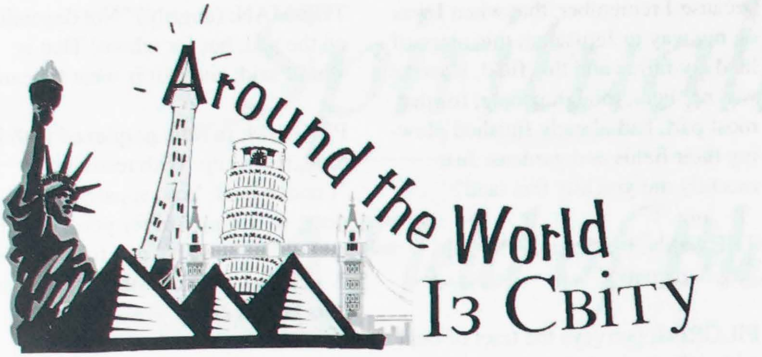

"Про Мови в Україні"

9-го лютого 2011 р. президент Світового Конґресу Українців (СКУ) Евген Чолій надіслав лист верховному комісару в справі національних меншин Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) Кнуту Воллебеку у зв'язку з його оцінкою Законопроекту "Про мови в Україні", яку він направив Голові Верховної Ради Володимиру Литвину.

У цьому листі СКУ заявив, що поділяє багато коментарів верховного комісара, а зокрема наступні, які підтримують статус української мови як єдиної державної мови України, згідно зі ст. 10 і Конституції (переклад тексту неофіційний):

10.{...} важливо звернути увагу на те, що всяке послаблення державної чи офіційної мови (мов) суперечить духу *Європейської хартії мов або мов меншин*. Охорона і просування регіональних мов та мов меншин не повинні відбуватися за рахунок державної чи офіційної мови (мов). Про це також говориться в ст. 5(2) і 14(3) *Рамкової конвенції про захист національних меншин* відносно загальної політики інтеграції і освіти.

13. Державна мова може бути ефективним засобом для забезпечення єдності. Тому підтримка державної мови відповідає легітимному державному інтересу. Крім того, знання державної мови є завжди корисним для осіб, які належать до національних меншин. Володіння державною мовою підвищує можливості для ефективної участі в житті суспільства на всіх рівнях. Це вимагає, щоб особи, які належать до національних меншин, мали і використовували можливість вивчати державну мову. Всі члени суспільства, включаючи осіб, які належать до національних меншин, мають передбачати потребу спілкування державною мовою в різних комунікативних ситуаціях у сфері державного життя, згідно з законодавством. Іншими словами, немає жодної підстави для осіб, які належать до національних меншин, не передбачати потребу використання державної мови. Як явно сказано в *Європейській хартії регіональних мов або мов меншин*, *"охорона і розвиток регіональних мов або мов меншин не повинні зашкоджувати офіційним мовам і необхідності вивчати їх"*. {...}

57. {...} *Законопроект "Про мови в Україні"* може послабити державну мову як ефективний засіб забезпечення суспільної єдності. У державному адмініструванні положення *Законопроекту "Про мови в Україні"* впроваджують систему, згідно з якою російська мова мала б надмірні переваги, вивищують її *de facto* до рівня офіційної мови на переважній більшості території України та зменшують стимули до використання державної мови. У освітній сфері положення, передбачені *Законопроектом "Про мови в Україні"*, мали б негативний вплив на мотивацію дітей вивчати державну мову і тим самим невдало забезпечували б баланс між метою збереження і розвитку ідентичності і мови меншин, з одного боку, та піднесенням умінь з державної мови - з іншого. У сфері засобів масової інформації положення, передбачені *Законопроектом "Про мови в Україні"* можуть серйозно підірвати використання державної мови.

13 грудня 2010 р. у м. Гаага, Голландія, президент СКУ Евген Чолій мав офіційну зустріч з верховним комісаром у справі національних меншин ОБСЄ Кнутом Воллебеком. Під час цієї зустрічі президент СКУ порушив питання про надмірне вивищення російської мови в Україні, яке шкодить розвитку української мови як державної.

"Світовий Конгрес Українців пригадує владним структурам України, що ст. 10 Конституції України явно стверджує, що українська мова є єдиною державною мовою в Україні та закликає їх утриматись від розгляду Законопроекту "Про мови в Україні", який принижує українську мови," - заявив президент СКУ Евген Чолій.

"On Languages in Ukraine"

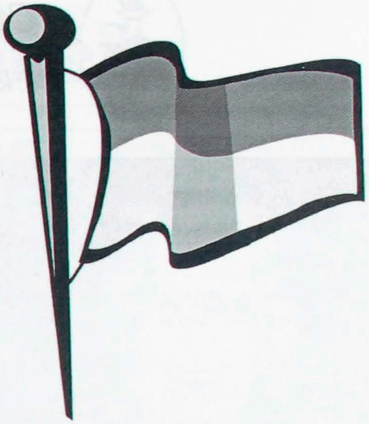

On February 9, 2011, Ukrainian World Congress (UWC) President Eugene Czolij sent a letter to the High Commissioner on National Minorities of the Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), Knut Vollebaek, regarding his assessment of the *Draft Law "On Languages in Ukraine"* which was sent to the Head of Ukraine's Parliament Volodymyr Lytvyn.

In this letter, UWC expressed its agreement with the High Commissioner on many of his comments, particularly the following, which support the status of the Ukrainian language as the only State language of Ukraine pursuant to Article 10 of its Constitution:

10. […] *it is important to note that any weakening of the State or official language(s) runs contrary to the spirit of the ECRML* [European Charter for Regional or Minority Languages]. *The protection and promotion of regional and minority languages should not be at the expense of the State or official language(s). Similarly, this is also expressed in Articles 5(2) and 14(3) of the Framework Convention for the Protection of National Minorities (FCNM) concerning general integration policies and education respectively.*

13. *The State language can be an effective tool in ensuring cohesion. Consequently, promoting the use of the State language constitutes a legitime State interest. Moreover, knowledge of the State language is also beneficial to persons belonging to national minorities. Having a command of the State language increases the opportunities for effective participation in society at all levels. This requires that persons belonging to national minorities are given and make use of the opportunity to learn the State language. All members of society, including persons belonging to national minorities, may be expected to use the State language in certain communicative situations in the public domain, as specified by law. To put it differently, there is no right of persons belonging to national minorities never to be expected to use the State language. As the ECRML explicitly states: "the protection and encouragement of regional or minority languages should not be to the detriment of the official languages and the need to learn them."* […]

57. […] *the Draft Language Law is likely to weaken the State language as an effective tool in ensuring social cohesion. In public administration, the provisions of the Draft Language Law introduce a system in which Russian would enjoy excessive benefits, elevating it de facto to an official language across most of Ukraine's territory and reducing incentives to use the State language. In the field of education, provisions foreseen by the Draft Language Law would have a negative effect on the motivation of children to learn the State language and thus fail to ensure a balance between the goal of preserving and developing minority identities and languages on the one hand and that of promoting proficiency in the State language on the other hand. In the area of media, the provisions foreseen by the Draft Language Law may seriously undermine the use of the State language.*

UWC President Eugene Czolij and the OSCE High Commissioner on National Minorities, Knut Vollebaek, met officially on December 13, 2010 in The Hague, Netherlands. During this meeting, among other things, the UWC President raised the issue of the elevating of the Russian language in Ukraine to the detriment of the development of the Ukrainian language as the State language.

"The Ukrainian World Congress reminds Ukrainian authorities that Article 10 of the Constitution of Ukraine clearly stipulates that the Ukrainian language is the only State language in Ukraine and urges them to refrain from considering the Draft Law "On Languages in Ukraine", which degrades the Ukrainian language," stated UWC President Eugene Czolij.

Language is the blood of the soul into which thoughts run and out of which they grow.

~ Oliver Wendell Holmes ~

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Ukrainian Women's Association of Canada

Zennia Yuzik
National UWAC President

How quickly time progresses! We are at the end of the Christmas cycle, and entering the Lenten period. The new year is well on its way. May it bring everyone all good things. This is a significant year for the UWAC, as we honor our 85th anniversary, and we celebrate the 75th Anniversary of our Ukrainian Museum of Canada, as well as the 95th Anniversary of the Petro Mohyla Institute. The National CYC Convention takes place in Edmonton in August. As you see, it will be an exciting year, and we will report on events as plans move along.

UKRAINIAN HEROINES

Each February is dedicated to honouring the lives and works of our heroines. Through their literature and life examples, these women have inspired us to become the best that we can be, strong in our faith, keeping our traditions, supporting our communities. Names most familiar to us are those after which many of our UWAC branches are named: Lesia Ukrainka, Olena Pchilka, Olha Kobylianska, Olha Basarabova, Natalia Kobrynska, Hanka Romanchych, Sofia Rusova, Kniahynia Olha, Maria Markovych, Charytia Kononenko, Dominika Ohienko.

I encourage all branches to research the lives and works of one or more of our heroines and share their findings with all of us in Promin. I also encourage all branches that carry the name of one of these heroines to learn about their patron and present their research at a monthly meeting. Learning about your patron will serve to make the name of your branch more meaningful to all members.

ART COMPETITION WINNERS

We are pleased and proud to announce the winners of the Visual Arts Competition held in honour of the 50th Anniversary of Promin. There were three categories, with a prize of $250 in each category. Winners are:

Jennifer Talbot, Winnipeg, Category - "Design a Web page for UWAC"

Jennifer Talbot, Winnipeg, Category - "Design a Cover page for Promin"

Tatiana Makowsky, Saskatoon, Category -"Open, Ukrainian theme, any medium"

Each entry was beautifully presented, and will be featured in Promin next month. We thank these young women for submitting their exceptional works of art, and we encourage them to continue developing their talent. We wish them much success, and look forward to seeing their work in the future.

CYC CONVENTION

There is a change of date for the Convention. The new date is August 11 - 14, 2011. Please adjust your calendars, and make concrete plans to attend. Details will be forthcoming. We urge all branches to send delegates, as there will be important issues to discuss, make decisions, and vote on. Attendance at the Convention will assure that your ideas are heard. Please note that the amendments to our Constitution will be mailed to all branches in May. Any branch with suggestions for changes to the Constitution should get them to us as soon as possible for inclusion in the document. These amendments will be discussed and voted on at the convention.

UKRAINIAN MUSEUM OF CANADA

The official celebration of the 75th Anniversary of the museum will be held on Friday, September 23, 2011. Please mark this date on your calendar, and watch for details which will be announced. This celebration will be held in conjunction with the 95th Anniversary celebration of Petro Mohyla Institute in Saskatoon. We encourage each UWAC Branch to celebrate this significant anniversary within their own community. The Museum, along with its branches, is our treasure. It is the only one of its kind in Canada, and we very proudly proclaim 2011 an important year in its history.

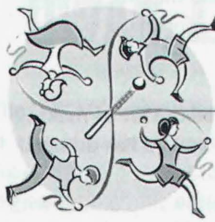

For Our Children
Нашим Дітям

ТРЕБА ЛЮБИТИ ЗА ДОБРІСТЬ, А НЕ ЗА КРАСУ

В одної бідної жінки була донька, що вчилася в школі. І часто ця донька, ставши дорослою, говорила незадоволено своїй матері:

- Які в вас руки попечені та в рубцях... Ховали б їх, а то я вже дивитися на них не можу...

І чула таке ця мати і раз і два, і три. А одного разу по такому запитанні й каже ця мати до доні:

"Питаєшся, доню кохана, чого в мене руки такі негарні? Добре, розповім тобі. Давно це було, - Ти була тоді ще немовлям і спала в хаті в колисці, а я жала в полі за селом. Аж чую, - дзвонять на сполох... Розігнулася я від роботи, випросталась та й дивлюся, - дим несеться над селом, либонь пожар починається...

Так мене щось кольнуло, - чи не над нами це кара Божа? Схопилася; і як жала, побігла в село до дому. Прибігаю, дивлюся, - аж горить наша хата, палає, як свічка... Господь, покаравши мене, не забрав у мене розуму, - і прожогом кинулася в хату, схопила тебе з колисочки та й надвір... Але в сінях, що були в нас без стелі, впав на мене огонь, і на мені зайнялася одежа...

Та Господь таки зглянувся надо мною, і я тебе від огню врятувала, хоч сильно попекла собі руки. Ось тому в мене такі попечені та порубцьовані руки, моя доню кохана...".

Дівча аж зблідло на обличчі, аж духа затаїло, так слухало материного оповідання. А як мати скінчила, донька впала перед нею навколішки, припала до попечених материних рук, без кінця їх цілувала та голосила:

- Ручки мої найсолодші, - таж у жодної матері в світі нема таких гарних ручок, як у вас, моя матінко найдорожча!... Вибачте, мамцю, своїй доні нерозумній, що таке говорила!...

І кожного дня доня обціловувала попечені материні руки, і вони вже ніколи не здавалися їй негарними...

Отож, не все те золото, що блищить, і часто під простим, а то й негарним обличчям криється шляхетна, велика душа.

Любити треба не за красу, а за добрість, за чуле серце та за чутливу душу...

† Іларіон

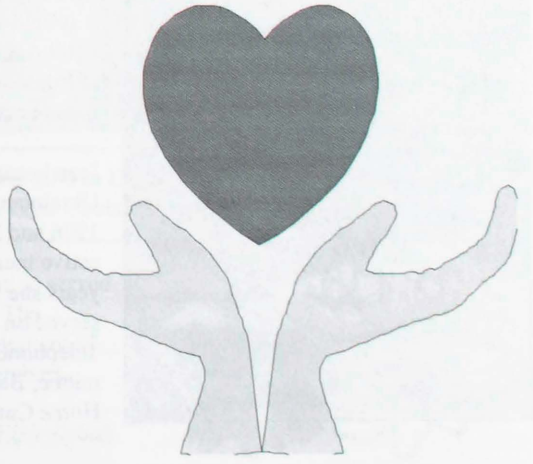

Громадська Хроніка
Community Events

Mnohiyi Lita, Jean Zotek!

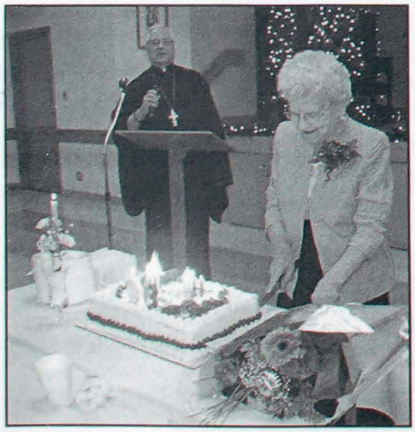

On January 2, 2011 following the Sunday Divine Liturgy at St. Michael's Ukrainian Orthodox Church in Edmonton, Jean Zotek celebrated her 90th birthday. In the presence of her family, the parish family and friends, Right Rev. Father Nicholas Rauliuk gave her a blessing for continued good health.

Jean grew up south of Bellis, Alberta in a small community called Wahstao. She is the second youngest in a family of 15 born to Speridon and Erena Cherniwchan. She married Andy Zotek and they farmed in the Lilyfield area near Vilna, Alberta. In 1968 Andy, Jean and their son moved to Edmonton. They became active members in St. Michael's parish.

Jean became a member of the Ukrainian Women's Association in 1976 and has been a continuous active member for 34 years. Over the years she was President and has served on the Benevolent Committee, Telephone Committee, Church Committee, Bazaar Committee, Nursing Home Committee as well as being a cook's helper and making cabbage rolls and pyrohy for many parish functions.

She has mastered the art of making kolachi and paska and has donated many of them to bazaars. One Sunday I was on fellowship coffee with her and she was about to slice one of her kolachi. She first turned it over, made the sign of a cross on the bread and then proceeded to slice it. I asked her about this and she just said "I've always done it this way." We often forget to give thanks for the bread we are about to eat. Jean never forgets.

In her quiet manner she has been a very valuable asset to the UWAC. At one of the Women's monthly meetings, Jean suggested that turning 80 years old is a major milestone and that the UWAC should do something special. At that time it was decided that the 80 year old should be acknowledged with a church blessing, flowers, birthday cake and a short celebration following fellowship coffee with special family guests invited. This tradition continues to today.

This well mannered, quiet lady is truly to be respected and admired. We thank Jean's family for including the parish family in her celebration. On behalf of the UWAC and St. Michael's parish, we wish you good health and God's richest blessings!

Dorothy Stachniak, 1st Vice President
UWAC, Kniahynia Ol'ha Branch

UWAC, Lesia Ukrainka Branch, Two Hills, Alberta

The UWAC, Lesia Ukrainka Branch in Two Hills held their Annual Meeting on December 1st, 2010. Following our prayer, we enjoyed a delicious supper of Chinese Food at Wong's Restaurant with 16 members out of 20 members in attendance.

After supper we went to the Orthodox Church hall for our annual meeting, with each executive member presenting their reports for the year of 2010.

We are a small group but we still cater to our member's funerals and memorial dinners. We hold our annual Easter bake sale and our terrific pyrohy supper as fundraisers for our churchy.

In October, we hosted our Bishop Ilarion's visitation which was a Thanksgiving Dinner Parochial (District) potluck. Our annual event was well attended. Guests were asked to bring non-perishable food for the FCSS Food Bank which was a great success.

We held our Eve of Theopohany potluck and blessing of water on January 18th. Fellowship lunches are served after every Church service.

Our president, Stella Stefiuk, presented each of the members with a little gift of appreciation from herself. This year's "Perfect Attendance members" were: Olga Chrapko, Elsie Choban, Doris Chrapko, Theresa Rudkowsky and Stella Stefiuk.

The 2010-2011 Executive:

President - Stella Stefiuk
Vice-president - Joyce Rosychuk
Secretary - Olga Chrapko
Treasurer - Elsie Choban
Correspondence - Elsie Rybak
Promin Convener - Elsie Rybak

2010-2011 Executive - L to R: Correspondence and Promin Conveyor - Elsie Rybak, Vice-president - Joyce Rosychuk, President - Stella Stefiuk, Secretary - Olga Chrapko, Treasurer - Elsie Choban

Stella Stefiuk presenting gifts to Doris Chrapko, Theresa Rudkowsky, Olga Chrapko and Elsie Choban for having perfect attendance

After the meeting the executive served coffee and Christmas cake. The evening concluded with a moment of silence for our deceased members.

Submitted by Elsie Rybak

Annual Meeting of the UWAC, Lesia Ukrainka Branch at St. Elia Parish in Edmonton, Alberta

On November 21, 2010 at the Annual Meeting of the UWAC, Lesia Ukrainka Branch at St. Elia Parish in Edmonton, Alberta, three 80-year-old women, Leona Bochon, Phyllis Charuk, and Nancy Demchuk, were recognized for their Christian commitment.

Not only have these women been active with the UWAC for years but each one of them has personally dedicated herself to care giving family members. They have served on many different committees such as sisterhood, catering, Ukrainian dancing and costuming, bake sales, perohy suppers, choir, carolling, and various fund raising efforts. In addition to being homemakers, wives, and mothers, they have also worked outside of their homes.

Mary Shewchuk presented them with beautiful gold poinsettias, thanking them for their active roles, spiritual support, and positive outlook. Gold was chosen to signify the 50th anniversary of the PROMIN journal. It was noted that since the year 2000, the UWAC has honoured 43 eighty-year-olds.

Tribute was also paid to seven ladies over the age of 90 who have passed the stage of taking on leadership positions but continue to be a joy whenever they are able to attend events or perohy bees. Mary Shewchuk presented each of these ladies with a gold coloured orchid corsage.

First Vice-President Ann Doskoch thanked outgoing president Ann Horn for her ten years of leadership and dedication to the branch. On behalf of the UWAC she presented Mrs. Horn with a framed limited edition print entitled "Paradise (Monk's Garden)" from the "Flowers of the Bible" series by Larisa Sembaliuk Cheladyn. (See photo on facing page).

The Lesia Ukrainika Branch is donating $200 to the Promin Press Fund in honour of this occasion.

Submitted by Mary Shewchuk

80-year-old members - L to R: President Ann Horn, Leona Bochon, Phyllis Charuk, Nancy Demchuk, and 2nd Vice-President Mary Shewchuk

90+ year-old members - L to R: President Ann Horn, Olga Hryniuka, Rachel Melnychuk, Mary Mandziuk, and 2nd VP Mary Shewchuk. Missing from the photo are Rose Hryhirchuk, Mary Kaziuk, Mary Kotowich, and Helen Triska.

Presentation of gift to outgoing President Ann Horn (centre) by First Vice-President Ann Doskoch (right) and Second Vice-President Mary Shewchuk

Christmas Carol Festival Концерт Коляд

Edmonton's Ukrainian community brought its Christmas cycle of holy days to a joyous close with a Festival of Carols on Sunday, January 23, 2011, at St. Josaphat's Ukrainian Catholic Cathedral. Organized by the Ukrainian Music Society of Alberta [UMSA], and hosted by the Ukrainian Catholic Eparchy of Edmonton, this well-attended event was graced by the presence of Bishop David Motiuk, Eparch of Edmonton, Rev. Fr. M. Kowalchyk, St. Josaphat's parish priest, and other clergy. Admission to this concert appropriately consisted of a charitable donation to the "Bridge of Hope" project in Ukraine.

UMSA president, Luba Boyko-Bell, greeted those present with a poetic invocation to transcend our differences through the act of carolling together: "Спішім брат до брата...і заколядуймо." Ocurring on an almost annual basis since January 1973, this carol festival - as always - presented performances by church, community, and children's choirs. Ksenia Maryniak, this year's concert host, interspersed concert program items with readings from a selection of relevant verse-narratives chosen and prepared by Halyna Kotovych. A wonderful tapestry of words and music!

St. Josaphat's Choir, under the direction of Dr. Melanie Turgeon, led the audience in the singing of the first carol, "Бог Предвічний" (*God Eternal).* The choir followed this singalong with their own performance of "З нами Бог" (*God is with Us)* [S. Dekhtiariv], "Спи, Ісусе, спи" (*Sleep, Jesus, Sleep)* [arr. J. Kyshakevych], and "Рождество Христове весь мир празнує" (*The World Celebrates the Birth of Christ)* [arr. K. Stetsenko].

The other participating church choirs also chose to perform a selection of well-known and well-loved carols. St. Basil's Ukrainian Catholic Church Choir, conducted by Elizabeth Lesoway-Anderson, sang "Бог ся раждає" (*Christ is Born)* [R. Kupchynsky], "Марія Діва" (*Blessed Virgin Mary)* [Y. Kyshakevych], and "Вістку голосить" (*Wondrous Tidings)* [M. Kopko, arr. I. Nedilsky]. The choir then regaled us with a surprise - an unprogrammed "Віншування", a traditional invocation, a call for blessings and good wishes for all!

The combined choirs from St. John's Ukrainian Orthodox Cathedral and St. Andrew's Ukrainian Orthodox

St. Josaphat Ukrainian Cathedral Choir

St. Basil Ukrainian Catholic Church Choir

Sobor, conducted by Alice Chumer on this occasion, performed S. Dekhtariv's "З нами Бог" (*God is with Us)* in an arrangement different from that chosen by St. Josaphat's choir, and M. Haivoronsky's arrangement of "На Святий Вечір" (*On Christmas Eve)* [soloist: Hrytz Maluzynsky]. In addition to these two carols, the women's chorus sang a 4-part *shchedrivka* based on ancient texts and melodies, "Ой у полі плужок оре" (*The Plough in the Field)* [text: Y. Brenya].

Conductor Irena Tarnawsky and the large choir from St. George's Ukrainian Catholic Church performed two less-often-heard carols - the majestic "Херувимів збір" (*A Gathering of Cherubim)* [O. Nyzhankivsky], and "Там на Йордані" (*At the Jordan River)* [Y. Yatsynevych] - as well as a rousing "Віншування", (*New Year's Blessing)*, arranged by E. Pip, I. Tarnawsky, and R. Wasarab.

Edmonton is often referred to as the city that sings. It is indeed a city rich in choirs. Contributing mightily to this richness is our Ukrainian community; indeed, it could be said that - if the reader will permit a skewed reference to a popular Ukrainian adage - when four voices gather, a choir is born! And so, in addition to the church choirs mentioned above, the Edmonton *hromada* boasts of a number of top-notch community choirs.

As of September 2010, the newest choir in Edmonton's Ukrainian community, and arguably in all of Edmonton, is Kapella Kyrie, an ensemble hand-picked and organized by conductor Dr. Melanie Turgeon; and, more to the point, an ensemble which might well be in a position to take on the role of introducing Ukrainian Eastern-rite sacred and liturgical music to a wider public. May they enjoy every success.

The Kapella's choices for this concert consisted of two traditional carols - "А вскликнули янголи" (*The Angels Exclaimed)* [?.Stetsenko], and "Слава во вишніх Богу" (*Glory to God in the Highest)* [A. Kastalsky] - and the *kondak* from the Christmas Liturgy - "Діва днесь" (*Today, the Blessed Virgin Mary)* [znamenny chant, arr. A. Kastalsky].

The Ukrainian Youth Association's well-known Verkhovyna Choir, in colourful folk costume and under the direction of Halyna Lazurko, performed two carols in new, or at the very least, rarely heard and musically interesting arrangements. The first, "Ой рано, рано" (*O, Morning of Mornings)*, was arranged by V. Stupnytsky. The second, a Lemko carol "Пасли пастирі воли" (*The Shepherd's Watch)*, arranged by M. Volynsky, presented an enjoyable challenge

to both the listener and, no doubt, the singers, with its many instances of imitative cascading chromatic lines and use of sectional polyrhythms. Thank you for introducing this *koliadka* to our listening repertoire!

The polished performances of "Heryvymy" Ukrainian Female Quartet - Andrea Leader, Melanie Turgeon, Patty Tachynski, Kathy Tachynski - and Axios, a male ensemble conducted by Boris Derow, are a happily-anticipated feature of any concert programme. "Heryvymy" opened their set with "Небо і земля" (*Let heaven and earth)*, Tone I Bulgarian [Litia prayers from the Great Compline for the Nativity of Our Lord]. Two carols followed the Litia prayers: "Янголи в небі" (*Angels in Heaven)* [O. Koshyts] and "На Рождество" (*At the Birth)* [arr. M. Haivoronsky]. Axios sang a traditional arrangement of "Пресвята Марія" (*Blessed Virgin Mary)*; conductor Derow's composition of "Христос Народився" (*Christ is Born)*, and again, Derow's arrangement of the carol "Нині, Адаме" (*On This Day, Adam)*.

As is often the case, children's and young people's performances are perennial crowd pleasers. The "Christmas Story" - as presented by the Children's Choir of St. Josaphat's Ukrainian Catholic Church under the instruction of Sister Miriam Golub SSMI, musical direction of Sister Emmanuela Kharyshyn SSMI, and artistic direction of Kasia Antoszko - was certainly that, and more. This was an unusually well-prepared and well-executed *vertep*. Child-appropriate snippets of well-spoken narrative, verses of favourite carols, simple costuming, and the overall sense of calm relayed by these youngest performers as they retold the timeless Christmas story was both magical and life-affirming.

Children's Choir, St. Josaphat Ukrainian Catholic Cathedral

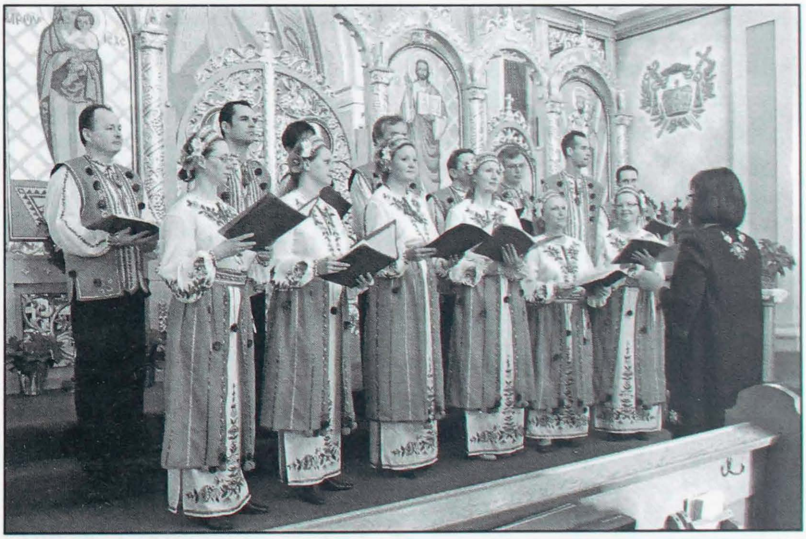

Verkhovyna Choir, Ukrainian Youth Association

Edmonton's Dnipro Choir, the "elder statesman" within our vibrant choral community, brought the concert program to a quietly solemn, yet gently playful close with a set of three carols. Solemn, perhaps, because of the choice of carols; solemn, perhaps, because Maria Dytyniak, conductor of Dnipro since 1976, was conducting her choir in this annual Festival of Carols for the last time. However, in keeping with her energetic personality, M. Dytyniak chose to follow O. Koshyts' elegant arrangement of "Нова радість стала" (*A New Joy)* and M. Haivoronsky's arrangement of "На святий вечір" (*On Christmas Eve)* with P. Kozytsky's mischievous "Ой, коляда, колядниця, добра з медом паляниця, а без меду не

така..." - in other words, "we've come carolling for a treat . . . and a five-cent-piece!"

For the Finale? One more communal carol - as the audience joined Dnipro Choir in the singing of "Во Вифлеємі" (*Tidings in Bethlehem*) - and warm words of greeting and thanks from Rev. Fr. M. Kowalchyk. And if we believe, as did our ancestors, that the very act of singing a carol magically enables the realization of all that is good - good health, wealth and prosperity, a bountiful harvest, perhaps a felicitous match - then surely something wonderful has been wrought by this afternoon's Festival of Carols!

Христос Народився!
Славімо Його!

[Translations of carol titles, with two exceptions, were taken from the concert program. Photos courtesy of Michael Bell.]

Olesia Talpash

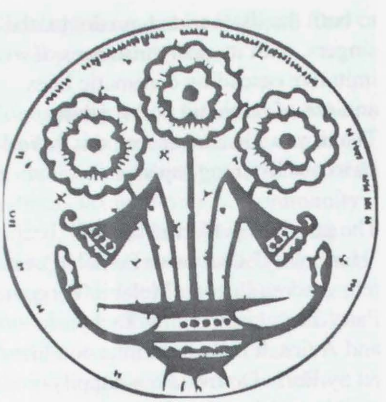

St. Elia Parish, Edmonton celebrates Promin's 50th Anniversary

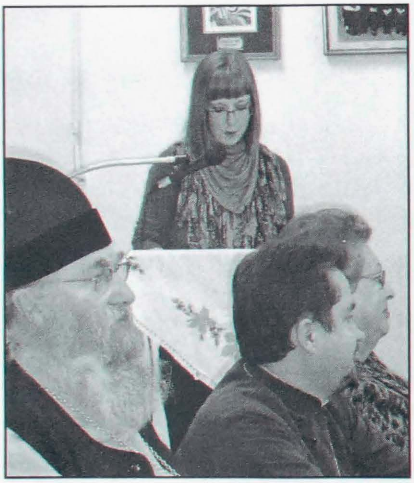

Bishop Ilarion, Dobr. Erin Haugen (speaking), Fr. George Podtepa, Geraldine Nakonechny

On October 3, 2010, the Lesia Ukrainka Branch of the Ukrainian Women's Association of Canada at St. Elia Parish in Edmonton hosted an autumn tea in celebration of the 50th anniversary of Promin.

Mary Shewchuk, Promin Tea Convener, welcomed Bishop Ilarion, Father George Podtepa, Sub-Deacon Roman and Dobrodiyka Natalya Shiyan, members and guests. Following prayers and well wishes by Bishops Ilarion and Father George Podtepa, greetings were offered by Branch President Ann Horn and Geraldine Nakonechny, Provincial President of the UWAC. Mrs. Shewchuk shared a greeting received from Orysia Sushko, Editor-in-Chief of Promin; Anne Doskoch, Cultural Conveyor, read an article from the very first issue of Promin.

An informative talk was given by guest speaker, Dobrodiyka Erin Haugen from Nanaimo, B.C. She and her husband, Father Peter Haugen are assigned to the Parochial District of Vancouver Island where they look after two Parishes, St. Mary the Protectress in Parksville and St. George's Parish in Victoria. She spoke about growing up at St. Elia's Church and her experiences as a young Dobrodiyka. Dobr. Erin's address was both interesting and entertaining and her attendance was very special and warmly welcomed. She ended her charming speech with the following funny anecdote:

One Sunday afternoon, the Priest wife dropped into an easy chair saying "Boy! Am I ever tired." Father looked over at her and said, "I had to conduct two special services last night, three today and give a total of five sermons. Why are you so tired?" "Dearest", Dobrodiyka repolled, "I had to listen to all of them".

In conjunction with recognizing Promin, the general theme of the t e a was "Celebrating the Harvest". Mary chose to feature the pumpkin. Guests received a cleverly designed program, enclosed in a cover which was a copy of the gold-coloured May 2010, 50th anniversary issue of Promin. The booklet included a pumpkin "history" as well as 20 pumpkin recipes. Some were traditional and expected (pumpkin pie, muffins and cheesecake) and some delightfully unusual (pumpkin nachynka or pumpkin chili anyone?). No doubt these programs went right from the tea to everyone's recipe collection.

Large poster-size copies of the cover of the May issue of Promin decorated

the room. Guests were seated at tables covered with embroidered luncheon cloths that were adorned with small pumpkins and autumn leaves. Thirteen different pumpkin desserts were elegantly displayed on two long buffet tables, skirted in gold linens. The tea and desserts were served on white bone china which our "soyuz" purchased in the 1960's.

For added interest there were four tables of exhibits. One was a display of over 100 previous issues of Promin, dating back to 1961, generously lent to us by Vera Horobec. Two other tables displayed the magnificent collection of Ukrainian embroidery and weaving of Anne Emnsky, Museum Coordinator; small looms were added to the display. The fourth table was piled high with traditional and contemporary Ukrainian embroidered and woven cushions.

The afternoon proved to be a big success - a huge undertaking but under the leadership of Mary Shewchuk and with the help of many hands, it was worth it!

Submitted by Betty Corlett ,
2nd Vice President
from notes by Mary Shewchuk
with a donation of $1,000.00

Photos -

top right: Mary Shewchuk, Tea Convenor

centre right: Display of PROMIN magazines

bottom right: A fantastic dessert table!

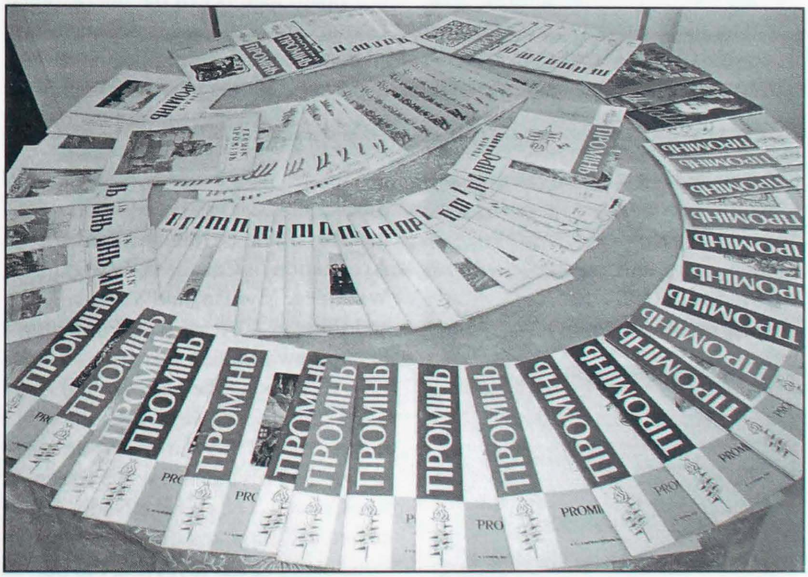

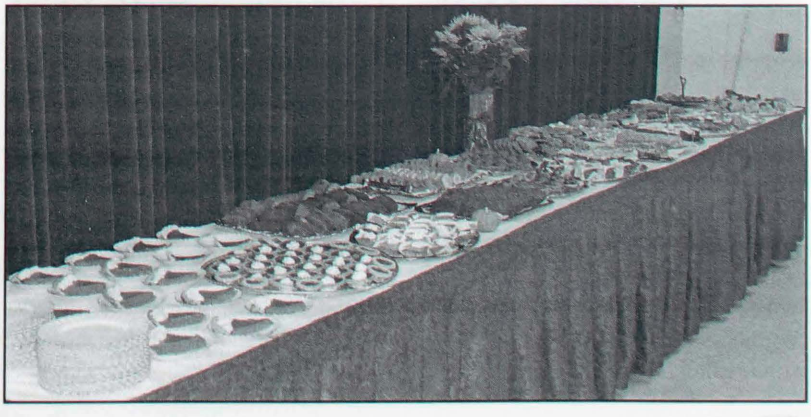

Hetman Award Recipients

St. Andrew's Ukrainian Orthodox Sobor Parish in Edmonton, Alberta is delighted to announce that three prominent members of their community were honoured on October 3, 2010 at the Hetman Awards Gala held at St. John's Cultural Centre. The Ukrainian Canadian Congress - Alberta Provincial Council annually presents Hetman Awards to outstanding Ukrainian volunteers.

Among seven Albertans who received a Hetman Award as an 'Outstanding Senior Volunteer' were Dobrodiyka Nadia Kryschuk, and posthumously, Taras Uzwyshyn. Mila Luchak, daughter of Michael and Tamara Luchak, received one of three awards in the category of 'Outstanding Youth Volunteer.' Following are synopses of the exemplary qualities and achievements demonstrated by these outstanding individuals.

Dobrodiyka Nadia Kryschuk
Добродійка Надія Крищук

Dobrodiyka Nadia is a humble, soft-spoken educator, leader, organizer, coordinator, initiator, researcher, writer, editor, historian, translator, an author, advisor and resource person. She has a true Ukrainian spirit with a commitment and passion for preserving and promoting Ukrainian cultural heritage, especially the Ukrainian language. The Ukrainian International Bilingual Program in Edmonton Public Schools was enhanced by her career as a teacher and as a Ukrainian Language Arts Curriculum writer.

Dobrodiyka Nadia founded the Adult Ukrainian Language School at St. Andrew's Ukrainian Orthodox Sobor Parish and has been its voluntary teacher and principal since 1990. She is a Board member of the International Heritage and Languages Association (IHLA) and on a committee developing criteria for the newly inaugurated annual "Dr. Olenka Bilash Leadership Award".

Since 1958, she has been an active member of the Ukrainian Women's Association of Canada (UWAC) in Winnipeg, Myrnam and Vegreville and for over 40 years with Edmonton's St. Andrew's Ladies Auxiliary, UWAC branch. She has been the Auxiliary's representative to Edmonton Local Council of Women. While serving on the Provincial UWAC Executive Council, Dobrodiyka Nadia conceived and activated the Holodomor Education Project involving the purchase and distribution of Marsha Forchuk Skrypuch's book Enough to 668 Alberta Elementary Schools. She supervised the publication of CYMK Pathways: A History of CYMK in Alberta and British Columbia 1931 - 1988, and edited the CYMK Advisor's Manual compiled by her daughter, Anna-Marie Koszarycz, in 1991.

Dobrodiyka Nadia is a devoted wife, mother and grandmother. She has researched and published one family history and is gathering information for future publications. She is an avid gardener and has been a master composter with the City of Edmonton Waste Management Branch since 1998.

Добродійка Надія Крищук - скромний, м'який лідер і організатор. В 1990 вона започаткувала Курси української мови для дорослих при Православному Соборі Св. Андрія, які під її керівництвом успішно існують до сьогодні. Вона служить в Раді Директорів Міжнародної Асоціації Спадщини то Мов, в якій працює в різних комітетах. Вона активна у Союзу Українок Канади й вже 40 років належить до Відділу Жінок (СУК) при Соборі Св. Андрея. Вона чотири роки була представником відділу в Міській Раді Жінок Едмонтону.

Будучи членом Провінційної Ради Союзу Українок Канади, Добродійка Надія заснувала Освітний Проєкт про Голодомор для дітей які вчаться в третій клясі. Цей проєкт включив придбання й поширення книги Марши Форчук-Скрипух "Досить" в 668 початкових школах в Альберті.

Добродійка Надія відповідала за публікацію СУМК "Pathways" та зредагувала довідник для Радників СУМК який склала її дочка Маруся Кошарич 1991 р.

Добродійка Надія відана дружина, мати й бабця. Вона є садівником й також членом відділу Компостерів Міста Едмонтону вже більше 10 років.

Mila Luchak
Міла Лучак

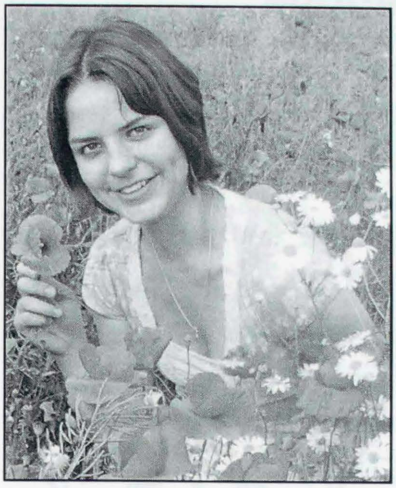

Ukraine and its culture have always been a key part of Mila Luchak's life from an early age and they continue to develop as a true passion. From Ukrainian dancing starting at four years of age to studying Ukrainian language and culture in school in the Ukrainian Bilingual Program, a deep interest in all that is Ukrainian was instilled in Mila. Interest then grew into a desire to not only promote and uphold Ukrainian culture in Canada, but also to make a difference in Ukraine.

Mila joined the Ukrainian Students' Society (USS) in 2008 at the University of Alberta, fundraising and contacting sponsors to support Help Us Help the Children, a summer camp for orphans in Ukraine. She took on administrative roles and was elected as Vice-President External in 2009, while helping to lead and organize a multitude of events to date, including Pyrohy BBQs, pysanky/paska workshops and events to raise awareness about Holodomor. In 2010, Mila was elected as President and will continue to expand the Ukrainian student network at the post-secondary level into 2011.

Beyond promoting Ukrainian culture among students on campus, in 2009 Mila felt a need to volunteer in Ukraine by assisting with renovating and constructing the Maple Leaf Safe House for teenage girls in the village of Stoyaniv. She traveled with volunteers from the organization called "Nashi" (Our Children) from Saskatoon and spent time gaining a better understanding of human trafficking issues in Ukraine and even in Canada. Maple Leaf Alberta Projects (MLAP) is the Edmonton-based organization that is also raising funds for the safe house and hosted a major fundraiser with award-winning journalist Victor Malarek on October 18th 2009. Mila has promoted and assisted in representing MLAP by public speaking about the safe house to several church parishes, journalists and CTV News. She also spoke about human trafficking in conjunction with Soroptimist International (Edmonton Branch) and received the Sparkle of Hope pin for her efforts in bringing attention to women's rights. Mila continues to assist with the MLAP committee and wishes to travel to Ukraine to see the hard work in Canada translate into completion of the safe house.

Міла завжди була пристрасною до своєї української культури. У 2009 р. Міла працювала волонтером в Україні допомагаючи з відновлюваними роботами будинку для дівчат-підлітків в с. Стоянів за проектом Maple Leaf. Вона також відіграла важливу ролю в зборі коштів для проектів Maple Leaf в Альберті, які підтримують безпечні будинки за цим проектом в Україні. Міла популяризувала роботу цього проекту своїми презентаціями у різноманітних паравіях, для журналістів і Новин CTV. Міла також превернула увагу до проблеми торгівлі людьми, за що вона отримала відзнаку Іскра Надії, як особа котра звернула увагу на права жінок.

Міла - учасниця Української Студентської Спілки (УСС) з 2008 р. За цей час вона займалася збором коштів для літнього табору для дітей-сиріт Help Us Help the Children в Україні. У 2009 р. її обрано Віце-Президентом із Зовнішніх Справ; на цій посаді вона організувала безліч подій. У 2010 р. Мілу обрано Президентом УСС.

Taras Uzwyshyn
Тарас Узвишин

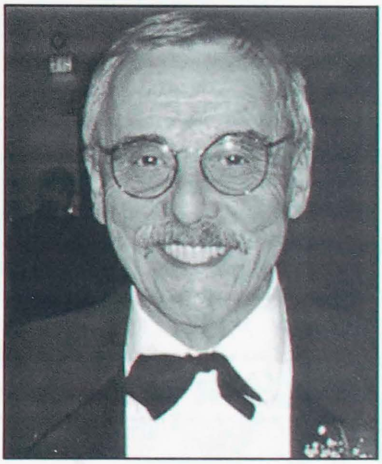

Taras was an active member and singer with the Ukrainian Male Chorus of Edmonton since it was founded in 1984, until he lost his battle with cancer in 2003. He was one of the founding members and was instrumental in establishing this choir.

Taras also volunteered countless hours in many other organizations where he held executive positions. He was chairman of Camp Bar-V-Nok, Chairman of the Cultural Committee at St. Andrew's Parish, President of Dnipro Choir, CYMK advisor, committee member for the Ukrainian Bilingual Program, principal for Osvita Ukrain-

ian Summer courses at St. John's Institute, an executive member with the Ukrainian Self Reliance League, member of Verkhovyna, Dnipro, and St. Andrew's Church choirs.

Taras played memorable roles in the Dnipro Choir's performances of "Kupalo" and "Zaporozhets". He also spearheaded the annual caroling groups for St. Andrew's Ukrainian Orthodox Sobor. Taras was very active in the community and never hid his love of being Ukrainian.

Тарас був активним членом і хористом Українського Чоловічого Хору Едмонтону з часу його заснування в 1984 р. й до перемоги хвороби раку над Тарасом у 2003 р. Він був один із засновників хору й активним в його розбудові.

Тарас також працював волонтером незлічені години в багатьох інших організаціях, в яких обіймав виконавчі посади. Він був Головою Табору Барвінок, Головою Культурної Комітети Церкви Св. Андрея, Президентом хору "Дніпро", радником СУМК, членом комітету Української Двомовної Програми, директором літніх курсів в Інституті Св. Івана, виконавчим членом Товариства Українських Самостійників, членом хорів "Верховина", "Дніпро" та Св. Андрея.

Тарас відіграв запам'ятовуючі ролі в постановці "Купало" і "Запорожець" хору "Дніпро". Він також був один із натхненників щорічних груп колядників для Православного Собору Св. Андрея.

Тарас був дуже активним в українській громаді й ніколи не приховував свою любов до того що він є українцем.

75th Anniversary Memories Cookbook

UWAC, Olena Pchilka Branch
Aylsham-Codette SK

$25 each (postage included)

Contact Marilyn Kozun
tel: 306-862-5695
e.m.kozun@sasktel.net

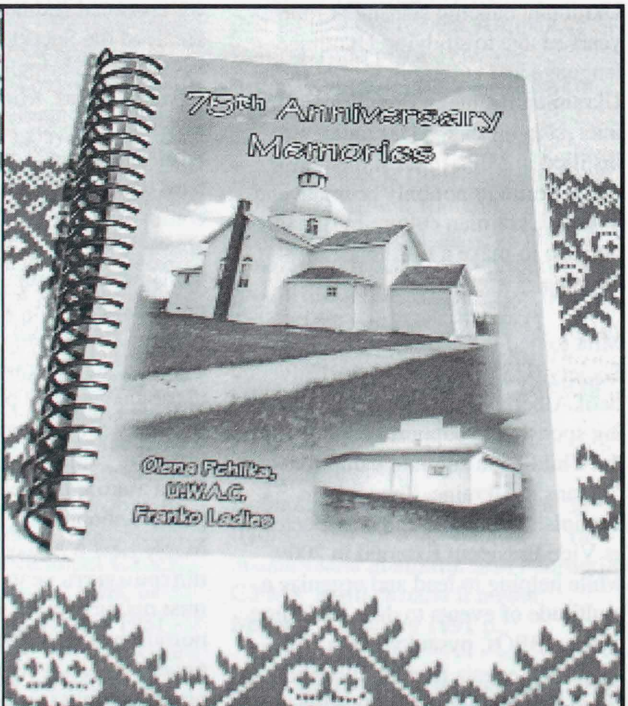

Річні Збори Союзу Українок Канади, відділ Доньки України, Монтреал

Річні збори відбулися 12-го грудня 2010 р. як було приписано, хоч це був день великої снігової бурі. Членки ухвалили вшанувати 50-ліття журналу "Промінь" з пожертвую $200.

Наш часопис заслужив нашу пошану і підтримку. Він єднає нас радісними, сумними і громадськими подіями Союзанок в Канаді та іншим жіноцтвом світу.

"Промінь" це майбутня мрія для кращого - дальших успіхів в нашій організації, котра в 2011 буде святкувати 85 ліття існування, та дальшого розвитку для журналу, котрий приносить задоволення і гордість читачам. Щасти Нам, Боже, на многії літа!

Наш відділ бере активну участь в Монтреальському Українському Фестиваі в Монтреалській жіночій Раді, Конґресі Українців Канади.

Під час свят вбираємо українську ялинку в Монтреальському Музеї і річно влаштовуємо Великодний Базар. Найбільше жертвуємо нашій Катедрі Св. Софії ($17,000 у 2010), котра потребую великі ремонти.

Річно даруємо до Українського Мусею Саскатуну, Українській Школі Митрополита Іларіона, на Оселю Св. Софії, до Колегії Св. Андрея, жертвуємо для студента в Україні ("Смолоскип"), і "Поміч Україні", "Amnesty International", "Sun Youth Organization".

З ліва на право, перший ряд: Оля Ковч - Фінансова Секретарка, Галина Ваверчак - Заступниця Голови, Оля Нарепеха - Голова, Маруся Венґер - Секретарка, Евгенія Підвисоцька - Референтка "Променя". Другий ряд: Маруся Зимовець, Галя Гуменюк, Маруся Текела, Теодора Бабер, Богданна Коваленко, Віра Наливайко, АннаГрицьков'ян, Софія Остапчук, Оксана Гунько

Цього року ми додали пожертву на "Український Голос" з нагоди їхнього 100-річчя і на фільм "Золоті Струни" (Ореста Сушка. Беремо участь в крайових і провінційних з'їздах Союзу Українок Канади.

Ще раз поздоровляємо наш журнал разом із редакторами Орисею Сушко і Оксаною Сушку та бажаємо дальших успіхів.

Маруся Венґер
Секретарка

Світ Дитини - Children's World
A UKRAINIAN TOY STORY

An exhibition entitled "Світ дитини - A Children's World" sponsored by the Alberta Branch of the Ukrainian Women's Association of Canada, was held at St. John's Cultural Centre in Edmonton from November 9 to 14, 2010.

Youth was the focus of the exhibit which featured traditional Ukrainian toys, arts and crafts, and art work created by students from Ukraine as well as by students in Ukrainian bilingual schools in Edmonton. Perhaps the first of its kind in Canada, this unique exhibit was intended to reach out to our Ukrainian Canadian youth, to connect them to their heritage, and to foster linkages with their counterparts in Ukraine. Ukraine is noted for its unique national toy-making culture - a culture that dates back to pre-Christian periods. Today, traditional Ukrainian folk toys preserve the ethnic symbolism and reflect ancient Ukrainian culture, thus fostering spiritual, physical and intellectual development in children. These cultural forms are being revived by artists and craftsmen in Ukraine who produce homemade items which are sold at open markets.

Under the direction of Mr. Chester Kuc, the Alberta Branch of the Ukrainian Museum of Canada has made a concerted effort to acquire, catalogue and preserve these artifacts, and mount a display that introduces our Ukrainian youth to these cultural forms. In addition to the toy display, artwork created by art students in the Cherkasy and Sokal regions of Ukraine was solicited and exhibited for public viewing and sale, as well as artwork produced by students in the Ukrainian Bilingual Program.

Live performances by youth choirs and dancers (St. George's Ukrainian Catholic Church Youth and Dzherelo Drama Group under the Ukrainian National Federation Women's Organization) and (Cheremshyna Dance School) entertained guests and visiting dignitaries (including Ms. Janis Sarich, MLA and Ms. Linda Tzang, Curator at the Royal Alberta Museum) at the exhibit's Official Opening.

The artifacts in this exhibit ranged from human forms, figurines, animals, fish, birds, mythological and fantasy figures depicting various themes found in folklore and folktales. A wide variety of materials was used: wood, clay, fabric, dough, hard cheese, straw, grass, reeds and corn husks. Visitors were particularly 8impressed with straw weavings of huge spiders' webs, Christmas decorations, various symbolic animals and birds and human figures. Of particular note were the traditional Ukrainian Christmas tree decorated solely with straw weavings and the Nativity Scene complete with human figures, animals, the manger, and so forth. Other displays depicted Ukrainian folktales, a traditional Ukrainian wedding, and of special interest was the "Enchanted Winter's Forest" consisting of wonderful clay fantastical creatures created by Olha Otniakina from Cherkasy. Clay whistles, motanky (Ukrainian rag dolls), wooden toys, and various other objects of interest to children were available for sale.

Students from the ages of six to seventeen submitted work of high aesthetic

quality on a variety of themes representing Ukrainian life in Canada and subjects of interest to those living in Ukraine. Over 80% of the artwork was sold; the proceeds will be sent back to each respective school to assist them in delivering their educational programs. The success of the sale attests to the impressive talent and skill of our youth in producing works of such quality.

The exhibition was an overwhelming success. Over the five days, approximately 600 to 700 young people - CYMKivtsi, youth from SUM and Ivan Franko School, students from the Ukrainian bilingual schools, and others - viewed the exhibit. Several hundred adults also attended. Such a successful exhibit could not have been possible without the initiative taken by the Alberta Museum Board, the creative energy and knowledge of Mr. Kuc in assembling the collection and displaying it, the large number of UWAC members from all Edmonton branches who volunteered as tour guides and sales personnel, and the cooperative work of Mrs. Chrystyna Chase who secured the artwork from Sokal. Many individuals were responsible for the successful execution of this event; their time and effort are very much appreciated by the Museum Board, in particular the support provided by members of the Ukrainian Women's Association of Canada. This event spawned many exciting ideas and projects for the future. We hope to follow up on some of them as we look to future endeavours. It means investing not only in our Ukrainian culture and its preservation, but in the future lives of our youth so that they may make this heritage a living part of their lives.

UWAC Alberta Provincial Executive Newsletter, December 2010
Submitted by Elaine Verchomin Harasymiw, President, Ukrainian Museum of Canada, Alberta Branch

"Humor helps us to think out of the box.
The average child laughs about 400 times per day.
the average adult laughs only 15 times per day.
What happened to the other 385 laughs?"

Anonymous

The Ukrainian Women's Association of Canada, Lesia Ukrainka Branch in Hamilton mourns the passing of two dear members - **Eva Strus and Elizabeth Rauli**. As an everlasting wreath in their memory we are donating $100 to the Promin Press Fund. Their dedication and presence in our community will be deeply missed.

Вічна їм пам'ять!

Dobr. Larysa Makarenko. President
Lina Smyrniw, Secretary

On this the tenth anniversary of the passing of my dear mother, **Olga Moisiuk**, as an everlasting wreath in her memory forwarding a donation of $50.00 to the Promin Press Fund.

Вічна їй пам'ять!

Diana Jurychuk
Burlington ON

У незабутню пам'ять моїх дорогих родичів **Митро і Параня Рудей**, складаю замість квітів на їхні могилі $100 на журнал Промінь. Пам'ять про них завжди з нами.

Вічна їм пам'ять!

Дочка Ольга і муж Орест Козунь
Нінавін, Саскачеван

As an everlasting wreath in loving memory of my dear husband, **William Sametz**, who passed away March 6, 2010, and my dear grandson **William Chewchuk** who passed away July 11, 2006 at 19 years of age, please accept this donation of $100 to the Promin press fund. May their memory be eternal!

Rosalia Sametz
Toronto ON

Від відділу СУК при катедрі Св. Івана в Едмонтоні, висилаю вам пожертву в сумі $100 до Променя в імені жінок котрі відійшли у вічність в минулому році:

Mary Kostash
(UWAC member since 1941)
Stella Obukhowski
(member since 1948)
Anastasia Lopatka
(member since 1967)
Anna Kirylchuk
(member since 1983)

Вічна їм пам'ять!

Nataliya Grytsiv
Promin Convener

In memory of my deceased family members, please accept this donation of $25 to the Promin Press Fund:

Mother - **Erinka (Lukawich) Shpak**
1904-1950

Father - **Mike Shpak (Spak)**
1903 - 1975

Brother - **Walter Spak** 1925 - 2010

Brother - **Johnny Spak** 1930 - 2008

Both of my parents were faithful members of the Ukrainian Orthodox Church of the Holy Ghost at Whitkiw, Saskatchewan.

Засилаю $25 на пресовий фонд журналу Промінь у світлу пам'ять моіх незабутніх родичів і братів.

Ганя Іванчук
Норт Бетелфорд, Саскачеван

In loving memory of my brother, **George Festeryga**, who died on January 7, 2010, please accept this donation of $50 to the Promin press fund.

He is greatly missed by his wife, Barbara, and all his children and grand-children, his brother Bill Festeryga and family, and his sister Mary Fedak (Festeryga) and family. He is also greatly missed by many, many friends. We all love you, George.

May your memory be eternal!
Vichnaya Pamyat!

Mary Fedak
Willowdale ON

Фундація СУС в Канаді
SUS Foundation of Canada

SUS FOUNDATION OF CANADA

Established in 1965

SUS Foundation of Canada is dedicated to the advancement of education and the preservation of the Ukrainian Culture in Canada. SUS Foundation has funded grants in excess of $1,300,000 to our Institues, Museums, Youth Programs and Children's Camps. Every dollar donated to the Foundation strengthens its ability to increase the funding to your community.

ukestef@yahoo.ca

SUS FOUNDATION OF CANADA
620 Spadina Avenue
Toronto ON M5S 2H4

Troyanda Catering

Catering Service for Personal and Corporate Functions

Anna
416-716-7978
troyanda@hotmail.com

CORRECTION

In a previous issue of Promin, we featured an article about the Promin Tea held at St. Elias' Parish in Edmonton. The Tea was held on October 23rd, not October 3rd as originally printed. We apologize for the error.
[Ed.]

⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘

RELIABILITY Since 1973

athens printing

COMPLETE IN HOUSE SERVICES
From Creative Design to Final Product
Black on White to Full Colour

PENNY SALE TICKETS
- Tickets of all Kinds
- Business Stationery & Forms
- Business Cards
- Labels & Stickers
- Brochures & Catalogues
- Newsletters & Booklets
- Invitations & Announcements
- Complete Bindery Services
- Layout & Graphic Design
- Also Continuous Forms

DIGITAL IMAGING
BLACK & WHITE FULL COLOUR

1480 Barton Street East, Hamilton, Ontario L8H 2W9
Tel: 905 549-6719 Fax: 905 549-7645 e-mail: info@athensprinting.ca

Ідея "Лісової пісні" бриніла у неї в серці давно, вона її плекала кілька років, і може тому вдалось їй так швидко написати один з найкращих своїх творів - "Лісову пісню". Так весело і тепло проминуло моє гостювання в привітній і гостинній родині Косачів.

В 1907 році Леся повінчалась з К. В. Квіткою.

З цього моменту ми Лесю вже бачили дуже рідко. Її хвороба йшла поступово. Тепер вона вже повинна була їздити щороку до Берліна, чи то на лікування до Каїру. Та й жила вже тепер постійно з чоловіком на Кавказі. Останні роки Леся показала просто геройську витриманість: тяжко хвора людина-мучениця і - ніякого нарікання й плачу.

Її подорожі до Кару відбувалися іноді в жахливих умовах. І ця одинока, хвора людина (вона їздила завжди одна), без дбайливого догляду, без допомоги близької людини - героїчно витримувала всі злигодні болі і фізичні страждання.

Яке у неї було чудове серце свічить хоч би й той факт: коли Леся була вже в смертельній агонії, вона пам'ятала, що до неї мала приїхати сестра; і от останні слова Лесі Українки були:

- Дивіться, наготуйте ж Лілі щось попоїсти! Вона ж так, бідна, здорожилась!

І в останню хвилину життя Леся думала про інших...

Я Лесю бачила в останній раз тоді, коли вона проїздила з Каїру додому і заїхала на кілька днів до Києва. Це вже була зовсім хвора людина. Вона майже увесь час лежала, але все ще знаходила в собі силу навіть жартувати. Це було в 1913 році.

Ми влаштували в честь її вечірку в українськім клюбі. Покійна сестра урядила з своїх учнів виставу з Лесиних творів. Грали Лесині драматичні етюди "Йоганна, жінка Хусова" то "Магамет і Айша". Леся була з того дуже рада, але досидіти до кінця їй було важко.

Навіть вшанувати її ми примушені були не прилюдно, а в окремій, невеличкій кімнаті, без великого натовпу: були лише управа клюбу і кілька найближчих друзів.

У мене на все життя залишилася в пам'яті Лесина постать, така квола, що ледве стояла з букетом розкішних барвистих квіток у руках...

А за кілька місяців Лесі вже не стало...

PROMIN SUBSCRIPTION FORM / ПЕРЕДПЛАТА НА ПРОМІНЬ

Give a Promin subscription as a gift to a friend or relative anywhere in the world OR Use this form for a new or renewed subscription for yourself.

Gift ______ New Subscription ______ Renewed Subscription ______

Name ____________________

Address ____________________

City ________ Province ____ Country ________ Postal Code ________

If GIFT indicate from whom ____________________

Cheque or money order enclosed in the amount of $ ______ for ______ year(s) at $20 ($25) a year

Canada $25 a year, other countries $30 a year - В Канаді $25 на рік, в інших країнах $30 на рік

PROMIN - BOX 57268, JACKSON STATION, HAMILTON, ONTARIO, CANADA L8P 4X1

Then 0 my brothers, as a start,
Come, clasp your brothers
to your heart, --
So let your mother smile with joy
And dry her tears without annoy.
Blest be your children
in these lands
By touch of your
toil-hardened hands,
And, duly washed,
kissed let them be
With lips that speak of liberty!
Then all the shame of days of old,
Forgotten, shall no more be told;
Then shall our day of hope arrive,
Ukrainian glory shall revive,
No twilight but the dawn shall render
And break forth into novel splendour....
Brother, embrace!
Your hopes possess,
I beg you in all eagerness!

excerpted from poetry by
Taras Shevchenko, 1845
Translated by C. H. Andrusyshen
& W. Kirkconnell

Birchwood
Realty Services Inc., Brokerage

Doris-Ann Masnyk

OWNER/BROKER OF RECORD
MARKET VALUE APPRAISER

416-520-5290

dmasnyk@trebnet.com

Consistent and attentive professional real estate services

SMITH MONUMENT
COMPANY LTD.

ANDREW LATYSHKO
PRESIDENT

BUS: (416) 769-0674
FAX: (416) 769-5677
TOLL FREE: 1-888-836-7771

349 WESTON ROAD
TORONTO, ONTARIO M6N 3P7

A FAMILY BUSINESS SINCE 1919

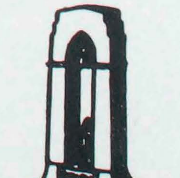

THE UKRAINIAN CANADIAN
FOUNDATION OF
TARAS SHEVCHENKO

Helping Ukrainian Canadians since 1963

What does the SHEVCHENKO FOUNDATION represent?

- commitment to community
- financial assistance for cultural development
- sound administrative management
- security and stability
- an investment in community growth
- a lasting legacy for future generations

Support the Shevchenko Foundation so it can continue supporting our community!

www.shevchenkofoundation.com
or contact
Ukrainian Canadian Foundation of Taras Shevchenko
202-952 Main Street Winnipeg, Manitoba
R2W 3P4 Tel 1-866-524-5314

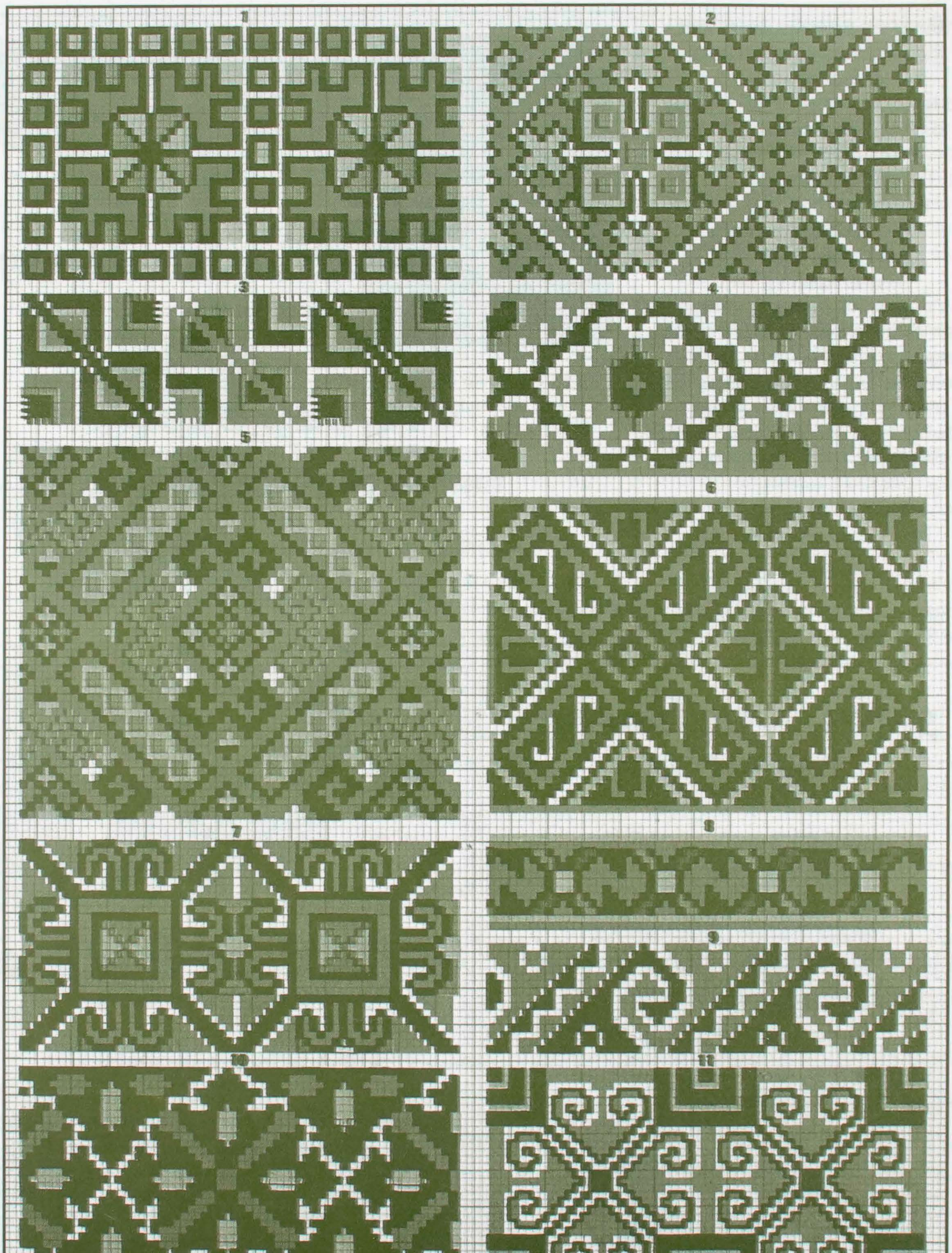

MRS OLGA NIKIFORUK
10902 - C AMOS DR
NORTH BATTLEFORD, SK
S9A 0S6 1-Feb-2011

Ed & Leona Bridges
11A, 10050 – 118 Street NW
Edmonton, AB T5K 2M8
CANADA

PM40011733 R09580
Return Undeliverable Canadian Addresses to:
PROMIN
Box 57268, Jackson Station
Hamilton, Ontario,
Canada L8P 4X1